

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 2
STEV. 3

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Filip Žakelj: Zgledi vlečejo	81
Ivan Caserman S. J.: Človek nasprotij	89
Mirko Gogala: „Exul familia“ v Argentini	96
Franc Gnidovec: Novo de'lo o sv. Cirilu in Metodu	106
Novice od povsod	108

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Javnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 150 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi stipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

LETO IX.

1962

ŠTEV. 3

ZGLEDI VLEČEJO

(Ob pomembnih jubilejih leta 1962)

Filip Žakelj, Argentina

Leto 1962 nas že zaradi drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora spodbuja k notranji obnovi in apostolski vnemi. Mnogo pobude pa nam naj dajo tudi pomembni jubileji.

Na misijonsko delo v zaledju nas opozarja stoletnica smrti božje služabnice **Pavline Jaricot**, ki je 9. januarja 1862 vzela slovo od tistega sveta, od katerega se je v življenju odtrgala, pa delala zanj in za njegovo zveličanje z molitvijo, žrtvijo, apostolskim delom, velikim znanjem za rešitev težkih delavskih razmer, organiziranjem živega rožnega venca, zlasti pa kot ustanoviteljica misijonske družbe za širjenje sv. vere. Prav je, da so v Lyonu na Francoskem obhajali v njen spomin meseca maja mednarodni misijonski kongres, kjer so obravnavali pomembno vprašanje, kako vse misijonsko delo poživiti in prilagoditi novim časom. (1)

Na to gorečo misijonsko delavko in organizatoriko je opozoril katoliški svet tudi papež **Janez XXIII.** v posebnem apostolskem pismu „*Amantissimo Patris consilio*“ dne 3. maja 1962 kardinalu Gr. Petru Agagianianu ob štiridesetletnici, odkar je veliki misijonski papež **Pij XI.** z apostolskim pismom „*Romanorum Pontificum*“ družbo za širjenje sv. vere povzdignil v papeško misijonsko družbo in njen sedež prenesel v Rim (2).

Od zadnje nedelje v avgustu 1961 do zadnje nedelje v avgustu 1962 obhajajo pasionisti v Isola del Gran Sasso, pa tudi vsa njihova redovniška družba, abruške pokrajine, pa tudi drugod po svetu stoletnico smrti sv. **Gabrijela** žalostne **Matere božje**. Največje slovesnosti so se vršile 27. februarja, ko je preteklo sto let, odkar je ta ljubki svetnik, nebeški zaščitnik italijanske katoliške mladine, odšel na oni svet k svoji nebeški Materi, katere se je v življenju kot osemnajstletni fant popolnoma oklenil, pa mu je v nekaj letih pomagala do junaške svetosti. Nekatero njegovo krepost posebno poudarja tudi sv. oče **Janez XXIII.** v posebnem pismu „*Sanctitatisatrix*“ dne 27. maja 1962 **Malcolmu la Velle**, vrhovnemu predstojniku pasionistov, v katerem ga stavi za zgled zlasti vsem pasionistom, katoliški mladini in semeniščnikom. Katoliške starše pa ob tem vzorniku opozarja na njihove velike vzgojne naloge. Ponovno naglašja njegovo izredno pobožnost do Matere božje in na zaobljubo, s katero se je zavezal, da bo širil **Marjino** slavo. (3) Ta komaj dobrih 23 let star svetnik nam sedaj ob stoletnici smrti znova skuša dopovedati, kako vsaka prava pobožnost do Marije vodi do

resnične popolnosti in kako bogato Marija plačuje tiste, ki se ji popolnoma izroče v varstvo ter si jo izberejo za vodn'co na potu do svetosti.

Odkar je Pij XII. uvedel praznik sv. Jožefa Delavca, god sv. apostolov Filipa in Jakoba mlajšega slavimo 11. maja. Sv. apostol Jakob mlajši je umrl mučeniške smrti leta 61 ali 62 po Kristusu; tako v tem času nekako poteka 1900 let po njegovi mučeniški smrti. Meseca septembra 1961 so se na tretjem bibličnem kongresu italijanskih frančiškanskih profesorjev za sv. pismo te 1900-letnice posebej spominjali. (4) Nič ne bo napak, če bomo slovenski duhovniki, redovniki, pa tudi verniki ob tem jubileju skušali malo bolj spoznati njegovo življenje, posebno pa tudi njegov tako življenjski in praktični list, v katerem nam tako močno priporoča življenje po veri, duha uboštva in usmiljenja do potrebnih, ter strogo brzdanie jezika. (5)

Na praznik sv. Jožefa je preteklo petindvajset let po okrožnici „Divini Redemptoris“ Pija XI. proti brezbožnemu komunizmu. Včasih se sliši kak osamel glas, da ne bi smeli te okrožnice vzeti tako zares; nekateri pa so ravnali in še delajo tako, kakor da te okrožnice sploh ni. Pa imajo mnogi bolj prav tako obrekovani škof dr. Gregorij Rožman in vsi tisti Cerkvi zvesti duhovniki in verniki, ki so zaradi te okrožnice slovensko zemljo namočili z mučeniško krvjo in napojili s svojimi solzami. Značajnost v načelih in mučeniška zvestoba sv. Cerkvi sta dve veliki stvari. Cerkev do danes še ni preklicala nobenega stavka iz „Divini Redemptoris“ in trditev škofa dr. Gregorija Rožmana o brezbožnem komunizmu še ni mogel nihče ovreči. (6)

Vesoljna sv. Cerkev se letos z japonskimi katoličani raduje dveh velikih misijskih jubilejev: po tolikih zaprekah je japonska najvišja svetna oblast pred sto leti dovolila misijonarjem, da smejo svobodno oznanjati na Japonskem katoliško vero; in pred sto leti je božji služabnik Pij IX. na binkoštni praznik 27 japonskih mučencev iz 16. stoletja razglasil za svetnike. Za to veliko slovesnost je Pij IX. povabil vse nadškofe in škofo katoliškega sveta v Rim. Med njimi je bil tudi božji služabnik škof Anton Martin Slomšek. V pastirskem pismu 20. rožnika 1862 pravi o tej slovesnosti: „Bilo nas je zbranih nad tristo škofov, blizu tri tisoč mašnikov in drugih vernikov neznan broj. Prišli so iz Azije in Afrike, iz Amerike in Avstralije, od severa in juga Evrope, mnogoterih jezikov in velikovrstnih narodov, pa vsi le enega duha, enega srca, kakor sinovi in bratje krog svojega ljubelega očeta papeža Pija IX.“ (7)

Trenutno je na Japonskem okoli 280 tisoč katoličanov. Število naraste vsako leto za 10 tisoč. (8) Na Japonskem se to leto vrše velike slovesnosti ob obojnim jubileju. V San Sebastianu to leto posebej slave sv. Martina Aguirre y Loynaza, ki je v Nagasakiju leta 1597 umrl mučeniške smrti in je eden izmed mučencev, ki ga je Pij IX. na binkoštni praznik leta 1862 razglasil za svetnika. (9) Mehški katoličani so romali na Japonsko, kjer so bili 8. junija 1962 navzoči pri otvoritvi nove cerkve v Nagasakiju v čast sv. Filipu od Jezusa, prvemu mehikanskemu mučencu, ki je tudi na Japonskem žrtvoval svoje življenje za katoliško mehški katoličani prispevali. (10) Katoličani kölnske nadškofije so si izbralj nadvero in ga je prav tako Pij IX. prištel med svetnike. Za novo cerkev so tudi škofijo Tokio za svojo misijonsko sestro, ki jo posebno podpirajo z molitvijo in darovi. Sedaj pomagajo z misijonskim denarjem zidati novo stolnico. (11) Tudi Slovenci imamo nekaj misijonarjev in misijonark na Japonskem. Naj bi nas ta dvojni misijonski jubilej spodbudil, da bi za širjenje sv. vere na Japonskem še več molili in žrtvovali, zlasti pa duhovno in materialno podpirali apostole svoje krvi na Japonskem. (12)

1. avgusta 1962 bo preteklo prvih deset let po konstituciji Pija XII. „Exul Familia“, s katero ureja dušno pastirstvo med izseljenci. (13) Tudi sv. oče Janez XXIII. je ponovno pokazal, da mu je težko vprašanje beguncev in izseljencev zelo pri srcu. (14) Tudi osrednja pripravljalna komisija za drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor se je ukvarjala z vprašanjem dušnega pastirstva med izseljenci. (15) Vrhovni izseljenski svet pri Konzistorialni kongregaciji v Rimu, kateri nedaj načeljuje kardinal Confalonieri, organizira za desetletnico konstitucije „Exul Familia“ veliko izseljensko romanje v Rim v začetku avgusta 1962, katerega se bodo udeležili tudi nekateri slovenski izseljenski dušni pastirji in slovenski izseljenci. (16)

Vemo, kako je bil n. pr. rajni p. dr. Hugo Bren, ki je dobro poznal probleme izseljenstva, vesel te konstitucije, pa mu je brž začelo krvaveti srce, ker se je bridko zbal, da povsod po katoliškem svetu teh določil sv. stolice ne bodo izvedli. (17) 12. februarja 1953 je pismeno čestital škofu dr. Gregoriju Rožmanu za sedemdesetletnico, pa hkrati omenil, da preučuje to konstitucijo, o kateri bi nekateri radi videli, da bi bila kakor dete, ki ga iz materinskega telesa odnesejo kar v grob; pa brž dodaja, da tega ne smemo dovoliti.

Ko slovenski duhovniki v zamejstvu in zlasti v izseljenstvu sedaj ob desetletnici za izseljence tako pomembne konstitucije premišljamo, kakšne sadove je obrodila, kmalu lahko vidimo, da so se ponekod krajevni škofje z materinsko skrbjo zavzeli za izseljenske vernike, ponekod pa bolj mačehovsko, ponekod pa o konstituciji bore malo vedo ali ničesar nočejo vedeti. (18)

Ob tej desetletnici se nam vrivajo posebno teje misli: Skušajmo že mnogo bolj spoznati to konstitucijo. Sklicujmo se z vso potrebno in primerno spoštljivostjo pred tujimi škofi na njene določbe. Zanimajmo se za dušnopastirske probleme med slovenskimi izseljenci. Podpirajmo z iskreno duhovniško molitvijo težko delo slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev in tudi z denarnimi prispevki tiste drage sobrate, ki zaradi premajhnih dohodkov težko vrše dušnopastirske dolžnosti med slovenskimi ovcami v izseljenskih krajih. Izvedimo, kar smo glede pomoči slovenskih izseljenskim dušnim pastirjem sklenili preteklo leto v Celovcu na dušnopastirskem tečaju. Vsi slovenski duhovniki v zamejstvu in izseljenstvu glejmo, da se po naši krivdi nobena slovenska duša v izseljenstvu ne bo pogubila. Naravnost junaški zgled glede dušnopastirske skrbi za izseljence smo videli v škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Naj bi si vsi dobro zapomnili njegovo besedo, ki jo je 16. novembra 1949 povedal slovenskim duhovnikom ob slovesu v Buenos Airesu glede skrbi za zveščanje slovenskih izseljencev: „Nobena žrtev, noben napor, nobeno delo naj vam ne bo pretežko. Saj rešujete duše in to duše otrok slovenske matere. Nam so izročeni, iz naših rok jih bo Bog terjal.“ (19)

24. avgusta 1562 je sv. Terezija Jezusova ustanovila prvi karmeličanski samostan v čast sv. Jožefu, v katerem je izvedla preobnovo karmelskega reda. Tako karmeličani in karmeličanke, ki so sprejeli Terezijina pravila, letos obhajajo štiristoletnico reforme karmeličanskega reda. Sv. oče Janez XXIII. je na jubilej opozoril že 29. aprila 1961, ko je sprejel generalni kapitelj karmelskega reda, ki se drži Terezijinih pravil. Tedaj j'm je govoril o hvaležnosti do Boga, o obnovitvi molitvenega duha in o apostolski vnemi. (20)

Vemo, kako so se slovenske karmeličanke na Selu v Ljubljani žrtvovale za naše duhovnike in škofe. Ko je rajni p. dr. Hugo Bren kot študentek čutil silno domotožje, ga je rešila misel na toliko mladih požrtvovalnih karmeličank, ki so se za vselej odtrgale od doma in se v popolni samoti posvetile samo Bogu ter molitvi in žrtvi za zveščanje duš. (21) Škof dr. Gregorij Rožman je v po-

sebnem pismu izpovedal, da se je mlada karmeličanka na Selu popolnoma žrtvovala Bogu za njegove škofovske zadeve in edina med njimi po drugi svetovni vojski umrla mučeniške smrti. (22)

Naj bo ta 400-letni jubilej tudi slovenskim duhovnikom lep povod, da se bomo morda bolj začeli zanimati za karmeličansko duhovnost, (23) zlasti za življenje in spise sv. Terezije Jezusove ter njenega sodobnika sv. Janeza od Križa. (24) Priporočajmo se bolj v molitev skritim dušam po samostanih, zlasti slovenskim karmeličankam. Pomagajmo jim tudi sezidati nov samostan, ki ga nameravaajo postaviti s pomočjo dobrih slovenskih src. Prosimo pa tudi po priprošnji karmeličanskih svetnikov in svetnic, zlasti sv. Jožefa, ki ga v karmelskem redu po zgledu sv. Terezije Velike tako zelo časte, karmelsko Mater božjo, da bi kmalu mogli doma začeti z zidanjem novega samostana za karmeličanke, kjer bi toliko svetih duš molilo in se žrtvovalo za svetost slovenskih duhovnikov in za njihovo težko delo pri obnovi slovenskega naroda, ker ga je brezboštvo že tako oslabilo in zastrupilo. Zelo želimo, da bi nam kdo priredil dober prevod kritične izdaje spisov sv. Terezike Deteta Jezusa. (25)

Zadnja leta tudi frančiškanski redovi slave svoje pomembne jubileje.

16. aprila 1959 se je velika frančiškanska družina vseh štirih glavnih frančiškanskih redov, pa tudi svetnih tretjerednikov zbrala v lateranski baziliki, kjer so s sv. očetom Janezom XXIII. obhajali sedemstoletnico, odkar je papež Inocencij III. petrdil prva pravila novega Frančiškovega reda in so sv. Frančišek in njegovi prvi učenci naredili prve redovniške zaobljube. Sv. oče je tedaj v krasnem govoru povedal navzočim tretjerednikom: „Jaz sem vaš brat Jožef“ (pr. 1 Mojz 45, 4), da spada mednje, ker je že kot štirinajstleten semenišnik 1. marca 1896 bil vpisan v tretji red. (26) Prav v tem jubilejnem letu je papež Janez XXIII. 12. aprila 1959 razglasil za svetnika Karla iz Sezze, prepročega pa v mističnem življenju zelo izkušenega frančiškanskega laiškega brata, ki je napisal dolgo vrsto spisov glede notranjega življenja, katera bodo v več zvezkih kritično izdali. (27)

22. julija 1959 je preteklo štiristo let po rojstvu (r. 22. julija 1559; u. 22. jul. 1619) sv. Lavrencija iz Brindisija, velikega člana kapucinskega reda, velikega apostolskega pridigarja, odločnega boritelja proti Turkom in neugnanega branitelja prave vere proti protestantskim zmotam in še spretnega diplomata. Na praznik sv. Jožefa 1959 ga je papež Janez XXIII. z apostolskim pismom „Celsitudo ex humilitate“ razglasil za cerkvenega učenika in odločil, naj se njegov god obhaja v vesoljni sv. Cerkvi dne 21. julija. (28)

28. apr. 1960 pa so se v kraju Poggibonsi v Toskani vršile velike slovesnosti v spomin sedemstoletnice smrti blaženega Lukezija, prvega frančiškanskega svetnega tretjerednika, ki je kot navaden človek v svetu s pokoro in dobrimi deli dosegel vrhunce svetosti. (29)

12. novembra 1961 je sv. oče Janez XXIII. prišel mel blažene ponižnega kapucinskega duhovnika Ignacija iz Berzo. (30) Malo prej — 22. oktobra 1961 — pa je frančiškanski vrhovni predstojnik Avguštin Sepinski otvoril v Rimu slovesnosti v spomin smrti sv. Petra Alkantarskega, obnovitelja frančiškanskega reda, velikega spokornika in mistika, pa tudi duhovnega voditelja in svetovalca sv. Terezije Velike. Sv. oče Janez XXIII. je poslal omenjenemu vrhovnemu predstojniku frančiškanskega reda dne 2. januarja 1962 za to štiristoletnico posebno pismo „Lilium, quod seraphica“, v katerem slavi Petrove kreposti ter frančiškane in vernike v svetu, ki so v nevarnosti, da bi zašli v naturalizem in pozabili na

vekotrajne duhovne dobrine, prosí, naj posnemajo sv. Petra Alkantarskega; obenem pr. poročča njegovo zlata vredno delo: Razpravo o molitvi in premišljevanju. (31)

23. aprila 1962 je preteklo sedemsto let, odkar je šel k Bogu po plačilo blaženi Egidij Asiški, zvesti učenc sv. Frančiška Asiškega. V življenju sv. Frančiška ga velikokrat srečamo. Zelo poučni so tudi njegovi znameniti izreki o duhovnem življenju, o ljubezni do Boga, o potrebnosti kreposti; zlasti poudarja pot ponižnosti in nužnost boje proti mesenemu poželenju. (32)

Vsi ti veliki frančiškanski jubileji tudi nas duhovnike silijo, naj se po zgledu sv. Frančiška Asiškega in tolikega števila blaženih in svetnikov iz njegovih redov obnovimo in poglobimo v resničnem evangeljskem duhu.

Pred tremi leti nas je stoletnica smrti sv. Janeza Vianneyja, nebeškega zaščitnika župnikov in Apostolske uniije spodbujala, naj obnovimo svoje duhovniške in dušnopastirske ideale. Leta 1962 se pa Apostolska unija spominja stoletnico ustanovitve. Ob tej stoletnici so nameravali v Rimu obhajati prvi mednarodni kongres škofijskih — ali kakor pravimo: svetnih — duhovnikov, ki naj bi obravnaval problem: Duhovno in apostolsko življenje škofijskega duhovnika. Mislili so, da bi se vršil tisti teden pred začetkom drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Sedaj se pa slišijo drugi glasovi, da se prav zaradi tega zbora ne bo mogel vršiti. Vendar nas ta stoletnica vabi, naj se morda bolj pozanimamo za to tako lepo duhovno organizacijo.

Marsikateri duhovnik iz osebne skušnjaje ve, koliko koristi ima od Apostolske unije. V veliko opore nam je bila doma, v tujini nam je še v večjo. Kako je škof dr. Gregorij Rožman želel, da bi čimveč duhovnikov bilo članov te res popolnoma duhovniške organizacije. Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo jo takole priporočajo: „Da bo mogel duhovnik v dobrem vztrajati, sinoda posebno priporočča vstop v Unio Apostolica in v družbo Sacerdotum Adoratorum. Unio Apostolica stremi za tem, da svetne duhovnike, ki so izpostavljeni mnogim dušnim nevarnostim, ohrani na pravi poti s tem, da skrbi za njih globoko notranje življenje. Ne naklada jim posebnih novih dolžnosti; skrbno pa gleda, da njeni člani vrše vse, kar jim za lastno posvečenje naročajo cerkveni predpisi. V ta namen člani UA pošiljajo mesečno ali vsaj vsaka dva meseca škofiškemu voditelju ali kakemu drugemu duhovniku, ki so si ga sami izbrali za to duhovno vodstvo, spisan obračun o tem, kako so vršili verske vaje. Ta sama po sebi neprijetna dolžnost je že mnogim duhovnikom pomagala, da niso zašli v mlačnost. Duhovniško družbo Unio Apostolica so toplo priporočali papeži zadnjih let, posebno še Leon XIII., Pij X., in Pij XI. Unio Apostolica prinaša velik blagoslov duhovniku samemu in vsej cerkveni občini, kjer deluje. Njega samega vzgaja za notranjega moža in po njem vso župnijo. Sinoda vsem duhovnikom to apostolsko zvezo toplo priporočča. (33) Malo pred smrtjo jo je škof dr. Gregorij Rožman z vse resno toplo priporočal svojim duhovnikom v tujem svetu. (34)

Sedanji ljubljanski nadškof Anton Vovk takole govori o njej: „Zveza zahteva od članov resno pojmovanje duhovnega življenja in hoče z medsebojno pomočjo apostolsko delo duhovnika napraviti bolj uspešno, kakor je kraju in razmeram primerno. Da duhovniki tega potrebujejo in si želijo, kaže hitro širjenje zveze — danes obstoji v 600 škofijah, med 36 narodi in ima 32.000 članov. Posebno hitro se širi med Španci in Italijani, katerim je osrednje vodstvo dovolilo, da se zavežejo tudi s tremi zasebnimi zaobljubami. Mlajši duhovniki na Francoskem pa v listek (shedule) vpisujejo tudi pripravo na pridigo in katehezo.

— V naši škofiji ima zveza samo 82 članov, to je le 25% škofijske duhovščine.

Bližajča se stoletnica naj navduši še druge in naj pomnoži število članov, posebno med mlajšimi duhovniki.“ (35)

Končno se prav prisrčno radujemo velikega marijanskega jubileja, ko bomo leta 1963 obhajali štiristoletnico Marijinih kongregacij oziroma štiristoletnico ustanovitve prve Marijine kongregacije v Rimu. Letošnji svetovni dan Marijinih kongregacij na drugo nedeljo v maju — 13. maja 1962 — je bil že posvečen misli na to štiristoletnico. Osrednje vodstvo Marijin kongregacij silno želi, da bi ta štiristolenica mnogo pripomogla k globoki obnovi notranjega življenja članov in članic Marijinih kongregacij zlasti z duhovnimi vajamj sv. Ignacija Lojolskega in k prilagoditvi vsega kongregacijskega apostolskega delovanja sodobnim potrebam. (36) Dobri voditelji Marijinih kongregacij so člane le-teh vedno znali vzgajati v notranje ljudi in v vnete apostole. Marijine kongregacije lahko pokažejo že na dolgo vrsto blaženih in svetnikov. (37) Tudi pri nas so Marijine družbe obrodile veliko svetih sadov. (38) Tudi duhovniki bomo ob tej štiristoletnici kot kongreganisti oz.roma voditelji Marijinih kongregacij obnovili svojo pobožnost, zvestobo, zaupanje in ljubezen do svoje Gospe, Zavetnice in Matere, se ji znova posvetili ter še bolj goreče delali za njeno čast in zveličanje duš prav po Marijinih kongregacijah.

O p o m b e :

¹ Tu omenimo dve najnovejši deli o njej: L. Cristiani, Pauline Jaricot, Lyon 1961; Georges Gorée, Pauline Jaricot, une laïque engagée, La Colombe, Paris 1962. Krasno sintezo njenega življenja najdeš v L'Ami du Clergé (Predication), l. 71, šte. 50 (14. dec. 1961), str. 380/4; tu je na koncu omenjeno tudi novejšo slovstvo o njej. Pr. tudi OR, l. 102., šte. 14, 19. jan. 1962 (poročilo o slovesnostih v Lyonu dne 9. januarja 1962, na dan stoletnice njene smrti); OR, l. 102, šte. 106 (10. maja 1962), str. 2. V Španiji so v spomin Pavline Jaricot letos razglasili „leto širjenja vere“: OR, l. 102, šte. 26 (2. febr. 1962) str. 2.

² Glej OR, l. 102, šte. 101 (4. maja 1962) str. 1/2.

³ Sv. oče Janez XXIII. se je sv. Gabrijela ž. M. b. spomnil tudi v sklepnem govoru po 4. zasedanju osrednje pripravjalne komisije za 2. vat. c. zbor. Pr. Acta Ap. Sedis (AAS), l. 54, šte. 3 (31. marca 1962) str. 160/64. 177/8; Glej tudi OR, l. 102, šte. 46 (25. febr. 1962) str. 5 (članki o njem); OR, l. 102, šte. 47 (26/27. febr. 1962) str. 1/2; OR, l. 102, šte. 48 (28. febr. 1962) str. 1. Ljublj. semeniška kongregacija je pred dobrimi 40 leti izdala tudi v slov. jeziku kratek življenjepis sv. Gabrijela ž. M. b.

⁴ Glej OR, l. 101, šte. 221. (24. sept. 1961) str. 4.

⁵ Pr. lep življenjepis sv. ap. Jakoba ml. v: Otto Hophan, Die Apostel, 3. izd., Luzern 1955, str. 207/27. Glede brzdanja jezika pr. zlasti nagovor Janeza XXIII. na drugem zasedanju prve rimske sinode dne 26. jan. 1960; AAS, l. 52, šte. 4 (20. apr. 1960) str. 227/30 oz. 236/9; škof Gregorij Rožman, Lingua sacerdotis, OU, l. 6, šte. 3 (1959), str. 65/8.

⁶ Zanimivo je, kako laiki gledajo na sedanji jugoslovanski komunizem in na tako imenovano amnestijo.

Tako n. pr. Miloš Stare trdi: „Danes je v Sloveniji totalitarna diktatura komunistične stranke. Ne prizna nasprotnikom komunističnega režima, to je večini naroda v domovini, najosnovnejših človečanskih pravic, ne svobode govora, ne svobode vere, ne svobode vesti, ne svobode zborovanja, ne svobode tiska. S silo zatre vsako težnjo po svobodi. Slovenci pa, ki smo zapustili domovino ne zato, ker smo zakrivilili zločine, ampak zato da nadaljujemo delo za osvoboditev slovenskega naroda, smo vedno trdnejši v spoznanju, da je le v svobodi ob priznavanju osnovnih človečanskih pravic in svoboščin možna srečnejša bodočnost naše domovine. Skratka: še vedno gre za dvoje: Ali materialistično pojmovanje življenja, ki naj se razvija pod nasiljem komunistične manjšine, kakor je to danes v domovini, ali

v krščanstvu temelječe vrednotenje življenja, ki naj se razvija v veličini duha svobodne skupnosti, kar je naš ideal. Svobodni Slovenci v izseljenstvu se dobro zavedamo, da ne potrebujemo nobene amnestije; vemo pa, da jo potrebujejo tisti komunistični voditelji in njihovi pomočniki, ki so odgovorni za grozodejstva in umore med okupacijo in revolucijo ter za strahoten in sramoten pokol lesetih tisočev. Ob takem stanju ne moremo nobenemu demokratičnemu izseljencu priporočati, da se posluži te tako zvane amnestije; ne moremo priporočati nikomur, da bi tako vsaj posredno priznal, da je kriv zločinov, katerih n'kdar storil ni. Pa tudi ni potrebno, da bi komu odsvetovali, da se posluži tako zvane amnestije; dovolj je namreč jasno, da je ta le eno izmed propagandnih sredstev, s katerimi se hoče jugoslovanski komunizem v svetu prikazati drugačnega, kot v resnici je. Glej članek: Za jasnost pojmov in načel, Svob. Slovenija, 24. maja 1962, str. 9.

FG pa kakole sodi: „Številna emigracija je bila komunistom vedno trn v peti in mnogokrat so jim svobodni diplomati vrgli to pod nos. Torej že samo dejstvo, da je na tisoče ljudi raje šlo v svet, kakor pa uživalo njeno svobodo, je za komunistični režim skrajno slabo spričevalo. Če je pa ta emigracija poleg tega še aktivna v borbi proti komunizmu, je toliko več razlogov, da je treba storiti vse, da se glas take emigracije ugluši. Le ako uspejo uglušiti emigracijo, bodo komunisti tudi za vedno lahko zakrili svoj pravi obraz, oškropljen s krvjo tisočev in tisočev nedolžnih žrtev. Morda bo ta nova propagandna poteza jugoslovanskih komunističnih krvnikov uspela še globlje zamegliti nekaterim ljudem že itak zmešane poglede na titoizem. Toda čisto gotovo ne bo spremenila našega stališča. Mi smo titoizem preživeli, ga videli prav od blizu in imeli neštetokrat priliko videti in občutiti komunistične obljube in njihovo pravico. Dejanja so jasno pokazala, da je vsak kompromis s komunizmom enak samomoru in prav nič drugega. Tisti, ki tega niso spoznali pred leti in ne spoznajo sedaj, imajo priliko doživljati razočaranja in obžalovanja.

Protikomunistični borci ne rabimo in se ne oziramo na komunistične amnestije. Mi smo se borili, borili za resnično svobodo našega naroda, svobodo, ki bo prosta vse tuje navlake, naj si bo nacistične ali boljševiške. To pravico smo imeli in jo imamo po vseh božjih in naravnih zakonih in je nam n' treba prositi od komunistov. Stotisoči poklanih, tisoči v koncentracijskih taboriščih in ječah in tisoči v emigraciji so dovolj jasen dokaz, da jugoslovanski narodi niso hoteli in ne bodo hoteli sprejeti komunističnega suženstva, ki človeku odvzema vse tiste ideale, ki so bistvo vsakega svobodnega človeka. Borba proti suženjstvu se je v zgodovini vedno bila in se bo tudi v bodočnosti, pa če je komunistom to prav ali ne... Komunistična 'svoboda' je tako visoko cenjena, da vsak mesec pobegne lepo število ljudi iz tega Titovega raja in se pridružuje onim, ki so raje zapustili rodno grudo, kakor pa ostali sužnji komunističnih vladodržcev. Rad bi videl in vedel za ljudi, ki bi pri zdravi pameti sploh mogli za trenutek pomisliti na možnost povratka k onim, ki so pomorili cvet naših narodov, k onim, ki so nas včeraj še klicali zločince, danes pa nas preko svojih propagandistov in skr'tih agentov vabijo v svojo sredo. Slovenski protikomunistični borci ne iščemo nobene miloščine in nobenega odpuščanja od komunistov, zahtevamo pa in bomo vedno zahtevali, da komunistični vodniki, od Tita, Rankovića, Kardelja pa do zadnjega njihovega terorista pridejo pred sodišče in dajo odgovor za svoje zločine proti našim narodom...“ Pr. Komunistična amnestija, Vestnik (glasilo slov. protikom. borecev), l. 13, štev. 7 (1962), str. 153/154.

⁷ Glej; Ant. Mart. Slomšeka Pastirski listi (zbral in uredil Mihael Lendovšek), Celovec 1890, str. 172.

⁸ Glej OR, l. 102, štev. 12 (17. jan. 1962) str. 2; OR, l. 102, štev. 25 (11. febr. 1962) str. 5.

⁹ OR, l. 102, štev. 26 (2. febr. 1962) str. 2.

¹⁰ OR, l. 102, štev. 101 (4. maja 1962), str. 2.

¹¹ Pr. OR, l. 102, štev. 25 (1. febr. 1962) str. 5.

¹² Njihove naslove najdeš n. pr. v Kat. misijonih, l. 36 (jun. 1962).

¹³ Objavljena je bila v AAS, l. 44 (30. sept. 1952), str. 649/704. Pr. k temu: Dr. Alojzij Odar, Ureditev dušnega pastirstva za izseljence, Duh. žvljenje, l. 21

(marec 1953), str. 224/32; isti, Določbe o dušnem pastirstvu izseljencev, Duh. življenje, l. 21 (april 1953), str. 307/13.

¹³ Pr. okrožnico Ad Petri Cathedram z dne 29. jun. 1959, AAS, l. 51, št. 10 (22. jul. 1959), str. 527/8; nagovor Janeza XXIII. udeležencem vrhovnega emigrantskega sveta pri Konz. kongr. dne 20. okt. 1961, OR, l. 101, št. 244 (21. okt. 1961), str. 1.

¹⁴ Pr. OR, l. 102, št. 102 (5. maja 1962), str. 1.

¹⁵ Pr. pismo kardinala Confalonieri'ja škofem glede skrbi za izseljence, glede poročil o izvedbi konst. „Exul Familia“ ter o izs. romanju v Rim: OR, l. 101, št. 268 (19. nov. 1961), str. 2.

¹⁶ P. dr. Hugo Bren OFM, „Begunska družina“, Ave Maria, nov. 1952, str. 326/8; P. B. A., † p. Hugo Bren, Zbornik Koledar Svob. Slovenije 1955, str. 160/1.

¹⁷ Glede izvedbe „Exul Familia“ v srednji in zahodni Evropi pr. Janez Zdešar, Problemi izseljencev, OU, l. 9, št. 1/2 (1962), str. 52; glede Argentine pr. Mirko Gogala, Exul Familia v Argentiniv tej št. OU.

¹⁸ Glej Duhovno življenje, dec. 1949, str. 399.

¹⁹ Glej OR, l. 101, št. 101 (30. apr. 1961), str. 1.

²⁰ P. B. A., P. Hugo o svoji zorni mladost, Ave Maria Koledar 1955, str. 127/9.

²¹ Glej Dr. Filip Žakelj, Marija slovenskega naroda ne bo zapustila (Smarnice v spomin škofa dr. Gr. R.) Buenos Aires 1960, str. 50/3 (tu je objavljeno pismo v celoti).

²² Zgoščen oris karmel. duhovnosti in pobožnosti do karm. M. b. dobiš v marijanskem molitveniku: Zdrava, Marija, milosti polna, Celovec 1960, str. 455/62.

²³ Gospodom, ki obvladajo španski jezik, močno priporočam: Fr. Efremla Madre de Dios, O. C. D., ter Fr. Otilio del Niño Jesus, O. C. D., Santa Teresa de Jesus, Obras completas, Madrid 1951 (B. A. C.); Crisógono de Jesus, O. C. D., ter Lucinio del SS. Sacramento, O. C. D., Vida y obras de San Juan de la Cruz, Madrid 1956 (B. A. C.); San Juan de la Cruz, Obras completas (izd. pripravil P. Simeon de la Sagrada Familia, O. C. D.), Burgos 1959, 1688 strani (na najboljšem papirju).

²⁴ Manuscrits autobiographiques de Sainte Thérèse de l'Enfant-Jésus, I. zv., strani 126, II. zv. strani 158, III. zv. strani 226, Montrouge 1956, izd. karmeličanke v Lisieux; zraven so izdane tudi fotokopije njenih rokopisov; Sainte Thérèse de l'Enfant Jésus, Manuscrits autobiographiques, Lille 1957 (izd. karmeličanke v Lisieux), strani 352 (kritična izdaja njenih rokopisov brez znastvene navlake).

²⁵ Glej AAS, l. 51, št. 6 (16. maja 1959), str. 307/13 (papežev nagovor); glej tudi pismo „Cum natalitia“ Janeza XXIII. z dne 4. apr. 1959 štirim vrhovnim predstojnikom štirih frančiškanskih redov za to 750-letnico, AAS, l. 51, št. 6 (16. maja 1959), str. 296/8.

²⁶ Pr. homilijo Janeza XXIII. ob razglasitvi Karla iz Sezze za svetnika v AAS, l. 51, št. 6 (16. maja 1959), str. 290/4; odlok „Mirabilis tot“ papeža Janeza XXIII. z dne 12. apr. 1959 o razglasitvi Karla iz Sezze za svetnika, AAS, l. 51, št. 14 (25. nov. 1959), str. 737/49; Vincenzo Venditti, San Carlo da Sezze, Turin 1958 (Marietti), strani 482.

²⁷ Glej AAS, l. 51, št. 9 (18. jul. 1959), str. 456/61. Njegovih spisov je izšlo okoli 15 velikih zvezkov.

²⁸ OR, l. 100, 28. aprila 1960, str. 2; frančiškanski redovi obhajajo njegov god 28. aprila.

²⁹ Kratak življenjepiš glej v OR, l. 101, št. 262 (12. nov. 1961), str. 1 (r. 19. marca 1844; u. 3. marca 1890); OR, l. 101, št. 263 (13. do 14. nov. 1961), str. 1/2 (opis slovesnosti razglasitve Ign. iz B. za blaženega in pomemben nagovor Janeza XXIII. o krepostih in duhovnosti novega sodobnega blaženega; v nagovoru največ mnogo misli za duhovniško življenje; bl. Ign. iz Berzo je bil najprej sveten duhovnik, pozneje je stopil v kapucinski red); ap. pismo „Semetipsium exinanivit“ Janeza XXIII. z dne 12. nov. 1961 o razglasitvi Ign. iz B. za blaženega, AAS, l. 53, št. 15 (28. dec. 1961), str. 803/8.

³¹ Glej OR, l. 101, šte. 248 (26. okt. 1961), str. 4; OR, l. 102, šte. 28 (4. febr. 1962), str. 1 (Pismo „Lil'um, quod“ Janeza XXIII.); OR, l. 102, šte. 55 (8. marca 1962), str. 6; San Pedro de Alcántara, Tratado de la oración y meditación, Buenos Aires 1938.

³² OR, l. 102, šte. 41 (19/20. febr. 1962), str. 4; OR, l. 102, šte. 100 (2/3. maja 1962) str. 6 (lep članek o izrekih bl. Eg. Asišk.); Omer Englebert, Vie de Saint François d'Assise, Paris 1947, str. 438 (kazalo, kje je v knjigi govor o bl. Egidiju Asiškem). Tudi Rožice (Fioretti) sv. Fr. As. mnogo govore o bl. Eg. Asiškem.

³³ Pastoralne inštrukcije za ljublj. škofijo, Ljubljana 1940, str. 17/8.

³⁴ Glej OU, l. 7, šte. 1 (1960), str. 12.

³⁵ Škof. ord. v Ljublj., dne 30. avg. 1960, Okrožnica šte. 9/1960, str. 1.

³⁶ Pr. Acies ordinata, l. 1961, šte. 4, str. 396

³⁷ Busutil leta 1949 navaja imenoma 28 svetnikov ter 1 svetnico (Malo Tereziko) ter 61 blaženih, ki so bili kongreganisti: Emvin Busuttl S. J., Commentarium in Const. Ap. „Bis saeculari“, Rim 1949, str. 94; vendar se zdi, da niso vsi naštetí; v zadnjih letih so zopet nekateri, ki so bili kongreganisti, dosegli čast oltarjev (n. pr. bl. papež Inocencij XI.), za mnogo kongreganistov se vrši beatifikacijski in kanonizacijski postopek, veliko število j'h je umrlo v sluhu svetosti. Pr. tudi: Jože Pogačnik, Vodilo Marijnih kongregacij, Ljubljana 1943, str. 17/19.

³⁸ Pr. Jože Pogačnik, Vodilo Marijnih kongregacij, Ljubljana 1943, str. 32/49.

ČLOVEK NASPROTIJ

(Ob 20-letnici mučeniške smrti dr. Lamberta Ehrlicha)

Ivan Caserman S. J., Argentina

Pokojni dr. L. Kuhar je označil prof. Ehrlicha, ki mu je bil — kot sam pravi v nekem pismu — koroški rojak, bogoslovni profesor in mentor, pozneje v Parizu pa sostanovavec in tovariš, in končno v Ljubljani svetovavec in veliki dobrotnik, na kratko takole: Bil je svetniški lik. Kot mnogi svetniki tudi on ni imel izključno lastnosti, ki bi vsakogar privlačevale. Toda te človeške slabosti in „short momings“ (deficit) se kar izgubljajo v velikem okviru vsenadnaravnega življenja: v veliki ljubezni in vdanosti do Boga. Živel je v božjem vsemirju in to mu je bilo zadosti. Zadosti tudi Bogu, ki ne išče človeških priznanj za svoje svetnike. Lahko bi se o pokojnem pisalo mnogo, mnogo, saj to, kar je ustvarjal okrog sebe, mnogi vedo. Toda vsak bi ga rad utesnil v svoj okvir, v katerem ga je nekoč gledal: Korošec Korošca, znanstveniki znanstvenika, misijonarji misijonarja, akademiki dinamičnega organizatorja mladine itd. Vendar bi bili vsi ti okvirji zanj pretesni, ker zajamejo le eno ali drugo obliko, v kateri se je njegov nadnaravni duh, kakor je pač naneslo življenje, „učlovečeval“, razodeval in „sproščeval“. Vsi ti mali okvirčki so le drobiž v velikem okvirju njegove ljubezni in vdanosti do Boga. Teško ga bo zajeti vsega, takšnega, kot je v resnici bil: velik, na katerem koli področju uma in srca se je pojavil. Le v vseobjemajočem okviru njegovega duhovniškega poklica, ki je popolna služba Bogu in njegovim postavam med ljudmi, nam postane Ehrlich razumljiv. Kdor bi ga skušal pokazati drugače, bi bila njegova podoba enostranska, nepopolna, neresnična in v marsičem nerazumljiva. Le v okviru sacerdos-servus Dei, kar edino je vedno hotel biti z vsemi posledicami te službe, ga bomo videli kristalno

jasnega, pa naj ga gledamo od katere koli njegovih „strani“, ki jih je kazal v svojem tako vsestranskem in vedno ognjevitom življenju.

Pod tem kotom nam postane dr. Ehrlich razumljiv tudi kot človek nasprotij. Zgodovinar p. Pavel Dudon je karakteriziral sv. Ignacija Lojolskega: Bil je psiholog, ki je poznal ljudi; opazovavec, ki je poznal svoj čas; mislec-mistik, ki je poznal Boga. Strasten — pa vedno v oblasti samega sebe; neutrudljiv, podjeten — pa potrpežljiv brez primere; prijateljsko zaupljiv — pa previdno rezerviran; plemenito eleganten v svojem nastopu — pa čudovito skromen in ponižen; do skrajnosti popustljiv — pa trdo neodjenljiv; z eno besedo: človek nasprotij. Toda prav zaradi tega preseneča in obvladuje svojo okolico. Niti ljudje niti stvari se mu ne morejo upirati; slepo mu slede. Predvsem pa je čel moč neupogljivega značaja in brezmejne velikodušnosti in ljubezni do Kristusa, ki je zvrhoma napolnil to veliko srce, močno srce, ter ga zato usposobil za delo in trpljenje brez mere in mej.

In prav v tem svetniku je našel dr. Ehrlich svoj vzor, kateremu se je tako zelo približal. (Ni čudno, da je hotel stopiti v vrste njegovih sinov, katerih življenje in delo je pobilže spoznal že za časa svojih študij v Innsbrucku.) Izpeljimo primero:

Profesor Ehrlich je bil psiholog, ki je poznal ljudi. Sam škof dr. Gregorij Rožman je priznal v zasebnem pogovoru, da je bil dr. Ehrlich naravnost mojster v prijaznosti. Kakor je bil sila previden v svojih izjavah o drugih, pa je znal iz drugih s prijaznimi vprašanji dobiti prav zaupne odgovore. Posebno mlada duša se mu je kmalu brez pridržka odkrila. Že kot stolni kaplan v Celovcu je zbiral okrog sebe na zasebnem stanovanju in med počitnicami na planinah slovenske dijakke ter bogoslovce; z dobroto in ognjevito besedo jih je vse prižel nase. Študentje, ki so pozneje prihajali v stik s profesorjem, se niso mogli od prvega srečanja odtegniti njegovi duhovni moči: Kjer koli sem bil skupaj, zatrjuje eden izmed njih, povsod sem se čutil majhnega, slabega, ko sem se primerjal z njim. Rad bi postal njemu podoben. Neko svetniško izžarevanje nas je kot očiščevalo in dvigalo. Nismo sicer slepo dreveli za njim, bili smo pač že zreli akademiki; tudi do njega smo se postavljali na kritično stališče; vendar njegova osebnost nam je bila vedno sveta. Čeprav smo ohranjali do učenega profesorja spoštljivo razdaljo, jo je znal on s svojim plemenitim čutom premostiti, da smo mu zaupali; njegova avtoriteta nas ni napravljala negotove in zmedene. — Drugi fant je hotel poznati tega duhovnika, o katerem je od njegovih nasprotnikov toliko slabega slišal, pa mu je nekdo iz profesorjevega ožjega kroga rekel: Pridi in poglej! Ob prvem srečanju sem bil njegov in sem še. — Zopet drug dijak pripoveduje: Nisem poznal prof. Ehrlicha, še po imenu zelo malo; iz gole radovednosti smo šli na predavanje v dvorano Zadrúžne zveze v Mariboru. Zelo globok vtis je napravil name njegov nastop, ves dostojanstven in osvajalen. Ko je stopil na oder smo ga vsi navzoči z navdušenim ploskanjem pozdravili. Ponižno se je opravičil, da je zaradi zamude vlaka prišel prepozno (šlo je le za nekaj minut), kar nam ga je naredilo še bolj simpatičnega. — Njegov psihološki talent so priznavali tudi nasprotniki. Tako je zapisalo podtalno akademsko glasilo „Rdeči signali“: „V Akademski zvezi je večina akademikov prepričana, da je treba čimprej prekiniti vse zveze z reakcijo, ki je popolnoma v rokah kapitalistov okrog Ljudske posojilnice, Gospodarske zveze in Zadrúžne gospodarske banke itd. Toda ko pride neka stvar do odločilnega glasovanja, naenkrat vstane neki diplomat in debato spravi na slepi tir.“ — Svoje akademike je vabil k sv. maši s tem, da jih je malo pred pol osmo uro obiskoval po sobah,

zda; enega zdaj drugega; omenjal je kakšno zanimivost iz liturgije onega dne, se zanimal za kakšno osebno okolnost študentovo, dokler mu ni ta nekega dne sledil v hišno kapelo. Znal je porabiti pravi trenutek, upoštevati nagnjenje vsakogar, napeljat' vodo na pravi mlin, da mu je bilo nemogoče reči: ne. — Je pač poznal ljudi z njihovimi vrlinami in slabostmi.

Dr. Ehrlich je bil opazovavec, ki je poznal svoj čas. Njegov čas (rojen je bil 18. 9. 1878 in umorjen 26. 5. 1942) pada v razdobje dveh svetovnih spopadov, ko je slovenski narod zorel in dozorel ob idejni in krvavi borbi za svojo kulturno, versko, nacionalno in politično samostojnost. Biti voditelj sredi idejnih vrtincev od površinskega liberalizma pa do vse globine človekove razkrajajočega komunizma, spretno zaobračati krmilo sredi vedno se spreminjajočih struj je mogoče samo onemu, ki zna „izmeriti daljo in nebeško stran“. In tak je bil Ehrlich. Vedno je bil v neposrednem stiku z življenjem. Že zibelka mu ni tekla v kakšni zakotni gorski vasi, ampak prav na razvodju med Črnim in Jadranskim morjem, na stikališču slovenske, germanske in rimske rase; prav tam, kjer železniška proga Dunaj—Rim križa starodavno cesto skozi Kanalsko dolino, v Žabnicah; povrhu še v gostilni in pošti, kjer so se ustavljali vozniki, popotniki in romarji. Študijska leta so mu potekala v ponemčenem Celovcu, potem v Innsbrucku, Rimu, Parizu in Londonu; dovolj prilike za mladega duhovnika, da pride v stik z vsemi najnovejšimi tokovi življenja. Od tod njegova univerzalnost, ki se je tako dvigala nad našo vaško omejenostjo. Ne le da je razumel svoj čas, ampak je šel pred njim: Kako fantastično so se nam zdele njegove ideje o Bloku srednje-evropskih držav, ki danes postajajo meso in kri; kako prevelikodušne njegove misijonske akcije za nas, ki smo videli le naše male probleme; in vendar je bila to zadnja prilika, ko se povsod že zapirajo vrata tujcu-misijonarju. Ker je razumel svoj čas, se ni zabubil med svoje knjige kot znanstvenik, ampak je bil ves z mladino; potem pa povsod, kjer je bilo treba reševati: služkinje, ubožci na Gradu in na Galjevičici... Vse je v njem živelo, da so iskre načrtov, domisle, akcij kar letele na vse strani. Neki moderni pisatelj pravi, da vidi največjo težavo za duhovno prenovitev naših časov prav v tem, da ljudje že ne teže po čem velikem. Sredi vesplošne mehanizacije vrši vsak pač svojo „dolžnost“ — mehanično. Dr Ehrlich pa je odvrjel vsako meščansko lagodje, sredi katerega je zrastel in bil vzgojen in mu ga je njegov stan univerzitetnega profesorja kar vsiljeval, in postal garač med garači, ker je poznal stisko časa.

Prof. Ehrlich je bil mislec-mistik, ki je poznal Boga. To ni bilo zgolj razumsko dožemanje teologa, ampak, kar pravi sv. Ignacij: okušanje resnice po notranje (sentire ac gustare res interne), ko se duša v molitvi brez posebnih težav dvigne do dvogovora s svojim Bogom: Gustate et videte, quam suavis est Dominus. Zato je v njegovem dnevnem redu, tudi sredi največje zaposlenosti, molitvi odmerjenih kar šest ur. Dnevnaprav se je trudil, da bi bil v stalnem stiku z Njim, kj mu je bil vse. Zato smo ga srečavali nekako zamišljenega, kot odsotnega, pa umirjenih korakov tudi sredi ljubljanskega cestnega direndaja. Preprosto pripoveduje njegova sošolka iz otroških let, Nana Andrejčič iz Bistre pri Rožu, o kar prirojeni pobožnosti malega Lamberta: V cerkvi se je počutil kot doma, odkar je še silno majhen postal ministrant. Bil je ljubljenec duhovnikov; prav tako so ga meli radi drugi, saj je bil zmeraj vesel in vedno prepeval. Še ko je prišel iz Celovca kot študent na počitnice, smo ga slišali pobožno peti: Svet, svet, svet...

Tak je bil prof. Ehrlich pravzaprav vse življenje: otroško pobožen. Kot tak poklekujе na oder za *Actiones nostras*... pred predavanjem na teološki fakul-

teti (verjetno je posnel v Innsbrucku to precej splošno jezuitsko navado); kot tak se priporočuje celi vrsti svetnikov in k temu navaja tudi druge; kot tak moli rožni venec bodisi s služkinjami, bodisi z akademiki, bodisi samcat na mirovni konferenci v Parizu. Sam moram priznati, da me je šele on že kot duhovnika naučil moliti rožni venec. Čeprav spada ta molitev med običajne in vsakodnevne za duhovnika že izza semeniških let, vendar se mi ni nič kaj priljubila; zdela se mi je premalo „liturgična“, dolgočasna, preveč preprosta. Odkar pa sem videl prof. Ehrlicha pri kresu na Malem gradu v Kamniku o priliki večdnevnega zborovanja SDZ moliti ga sredi svojih študentov in je molitev v zboru objemala vse mestece, sem vzljubil sv. rožni venec; zgubil sem vse predodke o njem: Kako naj bi bila „starokopitna“ ta molitev, če je zmožna združiti toliko mladih src v slovesno izpoved svoje vere okrog učenega profesorja!

Drugič sem ga videl kot moža apostolske molitve na Višarjah, kjer so se nadaljevali Misijonski dnevi iz Bohinja. Bilo je o počitnicah 1928. Dr. Ehrlich je znal ves čas v okvir glavnega programa vnašati toliko originalnosti, da smo ga občudovali. Ena izmed teh je bila nočna adoracija. Vsake pol ure smo se vrstili po štirje skozi vso noč pred tabernakljem. Od 1 do pol 2 je bil z nami g. profesor. Po tihi adoraciji je molil vrsto očenašev za velike zadeve naroda in sv. Cerkve. Tedaj sem šele videl, na kaj vse misli tihi in skromni mož molitve. Glas se mu je tresel, ko je molil za odpadle slovenske duhovnike, za vsakega posebej po imenu en očenaš. Sredi nočne tišine in gorskih vršacev je žuborela naša prošnja in odmevala od sten romarske cerkve. Zame je bila ta točka vsega misijonskega tečaja najlepša. Ob Ehrlichu se je človek moral naučiti moliti: njegov zgled je zlasti mlado dušo osvojil, da si je vsaj zazelel tako moliti kot on. „Gospod, nauči nas moliti“, je apostole zamikal Jezusov zgled. O sicer dobrem duhovniku se je izrazila neka mlada oseba: Zjutraj (pri maši) se mi zdi duhovnik, čez dan (v pisarni) uradnik, zvečer (v družbi) pa pač kot vsi drugi ljudje. Nastop prof. Ehrlicha pa je bil vedno in povsod duhovniški. Neprestano je živel v nadnaravnem svetu, živel v stiku s svojim Bogom, katerega je poznal. Takega je tudi On poklical, neposredno po sv. maši med Gratiarum actio, v svoje veselje.

Dr. Ehrlich človek dejanj. Imenovano poznavanje ljudi Ehrlicha ni napravilo razočaranega, poznavanje sveta ne pesimista in poznavanje Boga ne odmaknjenega samotarja. Da je mogel zavzeti tako posrečeno stališče do sočloveka, zlasti do mladih inteligentnih duš, izvira iz njegovega pravičnega pojmovanja svobode. Vedel je, kot globoko razmišlja že imenovani p. P. Dudon, da človeška narava ostaja vedno podvržena zlu in da je v načrtu Previdnosti spoštovati to nevarno igro svobode. — Tako srednješolski dijak še z nekako lahkoto sledi osebni avtoriteti, dočim pa akademika privlačuje predvsem spoštovanje svobode, na katero je tako ljubosumen. — Isto pojmovanje ga je vzdržalo sredi trdih udarcev optimista. Lepo trdi neki pisatelj: Pravijo, da je v našem času potrebna širina v mišljenju, edinstvo in urejanju in hitrost v izvrševanju. Te tri stvari niso novost. Vse so znak Kristusovega evangelija. Širina. Katera je večja od te: „Vse je vaše, vi pa Kristusovi“ (1 Kor 3, 23)? Edinstvo: „Da bo Bog v vsem“ (1 Kor 15, 28). Hitrost v izvrševanju: „Nihče, kdor položi roko na plug in se ozira nazaj, ni pripraven za božje kraljestvo“ (Lk 9, 62). — Prav tako ga njegova mistična odsotnost ne utesnjuje. Nasprotno. Tomaž Merton razmišlja v svoji knjigi o kontemplaciji: Ni res, da bi se svetniki in veliki mistiki ne zanimali za stvarstvo, ne razumeli in cenili sveta in pozornišča na njem in zvokov in ljudi, ki na njem žive. Prav po svoji zamaknjenosti v Boga so bili svetniki

zmožni videti in ceniti stvari; ker pač ljubijo Boga, ljubijo v njem tudi vse drugo. — Iz te notranje svobode je šel prof. Ehrlich na delo z velikim mirom in zaupanjem. Čim več je delal, tem bolj je molil in obratno. Od tod tudi njegov intimni odnos do Kristusa, prav v smislu besed Pija XII. novomašnikom Germanika: Bodite duhovniki, ki molijo mnogo in z užitkom ter imejte do Kristusa Jezusa vedno ljubezenski, osebni in prisrčen odnos. Vse drugo se vam bo samo po sebi navrglo.

Prof. Ehrlich človek nasprotij. Čeprav je izhajalo vse njegovo delo iz omenjenih enotnih predpostavk zakoreninjenosti v Bogu in upoštevanju svobode drugih, se vendar zdi na prvi pogled Ehrlich človek nasprotij. Zdi se tak prav zaradi tega. Če smo rekli, da je bil sv. Ignacij strasten, pa vedno v oblasti samega sebe, bi nekaj podobnega lahko trdili o njem. Strasten, pa kot tak, ki se obvlada. To se je zlasti pokazalo na raznih zborovanjih akademske mladine. Eden izmed njih, ki je bil dolga leta v profesorjevi bližini, ga je videl le trikrat razburjenega, da so mu nabrekli žile na sencih. Vselej je šlo le za načelne zadeve ali za svobodo slovenske univerze. Bil je razburljiva narava, da se je kar videlo, kako se obvladuje. Če je le kdaj vzklopelo, so ustanovavci, zlasti pa postrežnica, slutili (po smrti pa se prepričali), da je z bičem in spokornim pasom skušal potem dati zadoščenje božji svetosti. V kritičnih letih, ko so levičarske smeri grozile minirati katoliške akademske vrste, je on kot škofov uradni zastopnik potrpežljivo hodil na debatne večere. Čeprav je vse vrelo v njem, ko je moral poslušati iz ust tkzv. katoliških akademikov revolucionarne, hujskajoče, osebno žaljive in celo krivoverske govorce, je vzdržal in stal tam kot kip zavrt v svojo pelerino; le na koncu je mirno povedal svoje mnenje, navajal protirazloge, pojasnjeval in, če je bilo treba, s poudarkom zahteval katoliško doslednost. Za osebne žalitve pa je bil kot neobčutljiv. Ko je v ognju debate padel vzklík: „Kaj pa ima Ehrlich tukaj za govoriti“, je povsem mirno in ponižno vprašal najbližje, če so tudi oni tega mnenja in če bi drugič smel zopet priti. Kdo drugič bi na njegovem mestu ogorčen zapustil dvorano, Ehrlich pa je, kot zatrjuje eden izmed navzočih, prav s to potezo sijajno odbil napad, ki so ga komunisti taktično pripravili, in s tem rešil katoliško akademsko gibanje.

Neutrudljivo podjeten in potrpežljiv brez primere. Zlasti v poglavju „Ehrlich je poznal svoj čas“ sem omenil najbolj aktivnost, v prednjem pa njegovo potrpežljivost. Ker sta bili te dve lastnosti kar vidni na njem, se mi zdi potrebno dodati antitezi še to in ono iz pričevanja njemu najbližjih. — Pisatelj F. S. F. se je med okupacijo menda obregnil nad Ehrlichovo protikomunistično akcijo: Kdaj bo vendar konec njegovih akcij...! Imel je v sebi oni zdravi idealistični nemir, ki je nasprotje „modremu“ ugodju in „preudarni“ previdnosti. Vse je v njem prekipevalo, ni si dal počitka. Gotovo je bila že v njegovo naravo z rodom, vzgojo in časom položena ta nespokojnost; pravi temelj in vir pa bo v vodilni misli vsega njegovega življenja: Domini est terra. Ideja Kristusa Kralja: „Dedit ei Dominus potestatem et honorem et regnum; omnes populi, tribus et linguae ipsi servient“ ga je povsem prevzela in jo je skušal uresničiti kjer koli in kadar koli se mu je ponudila prilika. Nj bil to zanos mladostnika, ampak je vse prihajalo iz njegove notranje duhovne svobode, da se je neovirano vrgel samo v smer: Storiti čimveč za kraljevanje Kristusovo v svetu, v svojem narodu. Tako že ni poznal osebnih potreb: spanje, hrana, obleka, čas in celo zunanja čast ter odlikovanja so postale zanj stvari brez zanimanja; uporabljal jih je po ignacijsko: Tantum—quantum. O njem bi mogli ponoviti besede p. Plusa o svetem

Janezu Vianneyu: Kaj bi moglo dodati taki osebi, kot je bil župnik arški, odlikovanje Légion d'honneur? — Edina sila, ki ga je gnala, je bila: Caritas Christi urget nos. In vse to brez živčnega v pomenu vsemiru božje prevladnosti. Za vso svojo ogromno in dinamično akcijo niti ni imel že vnaprej določenega načrta, še manj, kot mu nasprotniki očitajo, kakšne od zgoraj zapovedane ali vodene pobude (kaj takega njegova vzravnana narava ne bi prenesla), pač je z odprtimi očmi in ognjenim srcem stopil na plan, kjer je videl potrebo. Tako se je tudi on, navdušen Slovenec, znašel kot službeni spremljevalec ameriške komisije za določitev demarkacijske črte med slovensko in avstrijsko upravo na Koroškem in nato kot član jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci v Parizu, kjer je bil njen najdelavnejši član. Bil je pripravljen oditi v inozemstvo s pobeško jugoslovansko vlado aprila meseca 1941; stal je v prvi vrsti, ko je narod umiral v kleščah dveh okupatorjev in mednarodnega komunizma. Pa tudi tedaj, čeprav v obupnih položajih, ohranja svoj mir: V Parizu molj rožni venec za rožnim vencem, ko drugi delegati spričo diplomatskih spletk velesil preklinjajo. Ko je potem ob zlomu Jugoslavije na zdolgočasnem polju pred Nikšićem zaman čakal letal, ki naj bi še preostale z njim odpeljala v svobodo, in so se njegovi spremljevalci srdito izpraševali „Kdo je tega kriv?“ je on mirno pristavil: „Čemu tako? Je pač božja volja, da nismo mogli ven!“ In ko je na stem potovanju po črni gori avtombil, v katerem se je vozil dr. Ehrlich treščil v prepad ter se kot po čudežu ujel vrh zobatega skalovja na robu brezdna, je bila prva beseda iz omedlevice se prebujenega profesorja: „Nič hudega. Ne skrbite. Božja volja je, da sem ostal živ!“ — Potrpežljivost in vdanost svetnika!

Dr. Ehrlich je znal biti zaupljiv in hkrati rezerviran. Zopet dvoje sicer nezdržljivih nasprotij, ki so možne istočasno le v svetniško dovršenih osebah. Eden izmed njegovih slušateljev na teološki fakulteti je zapisal o njem: „Do nas teologov je bil čudno strog, nekako vzvišen, nič prijateljski; kar neko distanco je držal... Na cesti nekam vase zamišljen, večasi mi niti odzdravil ni; drugikrat pa zopet tako, da se mi je kar čudno zdelo. Vedno čudno resen, redko nasmejan, nikdar da bi se glasno smejal. Nas teologov osebno ni mogel pritegniti, ni se nam približal in sem se vedno čudil, kako da so ga mogli študentje tako vzljubiti...“ — Tako ta duhovnik, kateremu bi gotovo marsikdo izmed bivših bogoslovcev, ki so prof. Ehrlicha poznali le iz teološke fakultete, pritegnil. Vendar je treba to izjemno zadržanje Ehrlichovo do bogoslovcev prav razumeti. On se je pač pri predavanjih na fakulteti čutil zgolj profesorja in ni mogel kakor koli prestopati v področje postavljenih vzgojiteljev. Morda je še posebno pazil, da bi mu nihče ne mogel očitati kakšne „propagande“. Vse kaj drugega pa so bili zanj dijaki. Tam se je čutil kot voditelja in vzgojitelja. Pa tudi z nami bogoslovci je zavzel povsem drug način občevanja izven predavalnice, posebno o počitnicah. Spominjam se ga s poti na Višarje, kako je bil vesel naše družčine in se z nami vso pot prav zaupno pogovarjal. Prav tako na poti v Kamniško Bistrico. Čeprav ves obkrožen od študentov, sem opazil, da se je posebno zanimal za nas bogoslovce. Res pa je, da se mu prav približati ni bilo mogoče. Isto trdi msgr. dr. Jagodič o nadškofu Jegliču. Še navaden človek je svet zase, pa ne bi bil mož, ki živi ves v Bogu in njegovi stvari. Tudi naš Gospod se ni zaupal ljudem, ker je vedel, kaj je v njih (Jn 2, 24).

Čeprav je na prvi pogled prof. Ehrlich delal vtis preveč resnega moža, je vendar znal biti otroško preprost, po besedah nekega modreca: Malo preprostosti je vedno na mestu; večkrat je moja pomočnica. — Tako je iznenadil akademike na Golici, kjer so se postavili ob nekem izletu v skupino z g. profesor-

jem v sredi, da bi se slikali. Pa tј priteče majhna deklica od ne vem kod in poljubi gospodu roko. Ko jo ta po slovensko nagovori, ga le nemo gleda. Takoj je vedel, da ga ne razume in se spusti z njo v nemški razgovor s toliko prijaznostjo in živahnostjo, da se nam je zdel ves drugi. Sam vedno nedolžen, se je čutil v svojem elementu ob čistih dušah.

Plemenito eleganten, pa čudovito skromen in ponižen. Kot študent je stanoval v Celovcu pri gđc. Liziki Funder, sestrični škofa Funderja, skupno z njenim bratom, poznejšim dvornim svetnikom. Vzgojna metoda v tej hiši je vtisnila Lambertu nekaj mehkega in to mu je ostalo vse življenje, pripominja župnik V. Podgorec. Ml bi pristavili: tudi nekaj elegantnega, česar Slovenci še posebno pogrešamo, kadar pridemo v stik z latinskimi narodi. Njegov nastop je vedno vzbujal spoštovanje. Tako mu je uspelo, da je na lep način razgnal kot dekan na univerzi razgrajajoče študente, ki so se ga bali. Njegovo visoko čelo ter redki sivi lasje, ki so mu stali pokoncu, počasna hoja, topel pridih v besedi, katero je spremljal rahel nasmeh, vse to je delalo vtis, da imaš opraviti z olikanim in izobraženim človekom. Ni čudno, da ga je celovski škof imel toliko let pri sebi za tajnika. S svojim plemenitim nastopom je mogel vzdržati in zmagovati v naravnost divjih spopadih z akademsko levičarsko mladino pred in med revolucijo. Le enkrat ali dvakrat, se zdi, so mu popustili živci. — Kljub aristokratskemu nastopu pa je bil že kot duhovnik, kar se je najprej in povsem čutil, vsakomur dostopen. Posebno ob prostih urah, na izletih in taborenjih je znal postati eden izmed maogih: Tam je stal sred: gruče in prepeval z mladino: V šmihel' pa 'no kajzico 'mam...

Do skrajnosti popustljiv in trdo neodjenljiv. *Omnis sanctus pertinax.* Človek načel, kar je vsekakor vsak svetnik, pride nujno v opreko s svojo okolico, ki je v splošnem neodločna. Človeška slabost, borba z življenjem in z njo zdužena razočaranja in utrujenost išče kompromisov za čimbolj lagodno življenje. Kdor se drzne motiti „*quieta non movere*“, ali iti svojo ravno pot, bo sicer skrajšal pot do cilja, pa tudi pot svojega življenja. Tak je bil prof. Ehrlich. Čeprav osebno tako mehka duša, je za dosego svojega cilja „*Domini est terra*“ moral biti neizprosni. Se poniža in gre na Dunaj, da reši iz ječe komunista Kidriča, ker mu tako narekuje duhovniško srce; je pa neizprosni v protikomunistični borbi, kjer uporablja vsa moralna sredstva. Izredne osebne vrline so mu morali priznati tudi komunisti, ko so kot v izgovor za njegov umor navajali „*etiško revolucije*“, ki ne more upoštevati osebnih kvalitet in namenov.

Koliko je trpel, ko je sledil svojemu boljšemu prepričanju, da ne more spremeniti metod pri vzgoji dijaške mladine. Njegov pogled je bil preveč univerzalen, njegovo poznanje človeka pregloboko, čut za odgovornost prevelik, da bi do konca izgrajen univerzitetni profesor in asketski duhovnik mogel samo zaradi ljubelega miru zaokreniti krmlo ali ga prepustiti drugim. Morda je že izza svojih študijskih let v Innsbrucku po bližje spoznal priznana jezuitsko vzgojno metodo, ki se tako gibčno zna prilagoditi psihologiji mladega človeka: od zahtevne discipliniranosti za dečke, preko že bolj osebnega likanja za srednješolce, pa do širokogrudnega vodstva dozorelih akademikov. Ni bil sicer mnenja mehikanskega filozofa Vasconcelloa, ki je tri dni pred svojo smrtjo na vprašanje, kaj misli o mladini, odgovoril: Ne verjem v mladino; človek se začne zavediti samega sebe šele s 30 letom. Ehrlich je veroval v mladino, se ji je posvečal že kot mlad duhovnik na Koroškem z vso dušo. Vedel pa je, da je odrasla mladina silno ljubosumna na svobodo, da potrebuje velikodušnega razumevanja in konkretnih nalog za bodoče. Zaupal je v moč katoliške ideje in božje milosti,

dočim so takratni socialni in politični sistemi svojo moč gradili na podrobni organizaciji.

Zato je zapustil v tolikih mladih dušah sladke in svet spomin v smislu besed modernega misleca: Moj oče, ki je odšel, je podaril pol stoletja moji mladosti.

Zato je živel in mučeniško zaključil svojo z ljubeznijo posuto pot, čeprav mož nasprotij in nasprotovanj, v božjem vsemirju.

Opomba:

Da se ohrani čimveč biografskega gradiva za morebiten življenjepis dr. L. Ehrlicha, prosi pisec gornjega članka sodelovanja vseh duhovnikov, ki so s pokojnim profesorjem prišli v stik. Svoje vtise: anekdote, besede, mnenja naj bi čimprej poslali na: Casilla 128, Córdoba, Argentina.

„Exul familia“ v Argentini

Mirko Gogala

Uvod

1. Apostolska konstitucija papeža Pija XII. „Exul Familia“ z dne 1. avgusta 1952, je brez dvoma najvažnejši cerkveni dokument v prid izseljencev. Ker smo tudi mi izseljenci in živimo med izseljenci, mora v prvi vrsti nas same zanimati, da ta konstitucija ne ostane le na papirju, temveč da v polni meri rodi svoj sad, kolikor je to v danih okoliščinah mogoče. Zato je nujno, da se k tej konstituciji vedno znova povračamo in da v njej iščemo orientacije za svoje življenje in delo v tujini. To je toliko bolj primerno, ker bo letos minilo že deset let, odkar je konstitucija bila izdana. Bo to že kar čeden jubilej, na katerega je prav, da ne pozabimo.

2.) Vsi ti razlogi so me nagnili k temu, da spregovorim nekaj besed o konstituciji „Exul Familia“ v Argentini. Kot vidite, ne bo govora zgolj o konstituciji kot taki, kakršna je sama po sebi. Seveda bo tudi o tem treba povedati vse, kar je bistvenega in važnega. Vendar to bo samo podlaga, da lahko storimo še nadaljni korak in si ogledamo konstitucijo v njenem odnosu do čisto konkretnih razmer v Argentini. Tako bo vse naše razmišljanje veliko bolj življenjsko, bolj zanimivo in praktično koristno. Pa tudi veliko bolj kočljivo! Opozarjam na to že od vsega početka.

Kdor zares hoče zajeti življenje takšno, kot je, ne sme iti brezbržno mimo bolečih točk, brez katerih nobenega živega organizma ni. In nekaj takih bolečih točk se je porodilo v najtesnejši zvezi z vprašanji, ki jih obravnava „Exul Familia“. Sicer se običajno drže bolj v latentnem stanju. Vendar se dovolj pogosto, naj si že bo zavestno ali ne, pokažejo tudi navzven. Kljub temu se jih doslej še nismo prav dotaknili, da kar dvomim, da bi nam bilo v korist. Zato bo tudi to treba storiti. Kajpada se je pri tem treba držati načela: „Resnica vas bo osvobodila.“ Resnica sicer ni vedno pripravna za čehljanje ušes, je pa vedno zdravilna. Seveda resnica, ki jo vodi ljubezen.

3.) Da dosežemo zastavljeni cilj, si bomo skušali odgovoriti na dvoje vprašanj: Kaj je s konstitucijo „Exul Familia“ v argentinski cerkveni zakonodaji in kaj je z njo v argentinskem cerkvenem življenju? Vendar pri tem ne

gre toliko za dispozicijo kot pa za dva vidika, pod katerima bomo snov obravnavali. Dispozicijo pa nam kar nekako ponujajo pravne določbe same. Konstitucija „Exul Familia“ je namreč že dobila vstop v argentinsko cerkveno zakonodajo. To dejstvo samo zasluži vso našo pozornost. Odloki prvega plenarnega koncila argentinskih škofov iz leta 1953, ki so stopili v veljavo 27. aprila 1958, omenjajo konstitucijo „Exul Familia“ na dveh mestih: in sicer ko gre za izseljenke duhovnike in pa za dušno pastirstvo izseljencev. Tega reda se bomo držali tudi mi. Zato bomo pod zgoraj omenjenima vidikoma obdelali najprej pravni položaj izseljenkega duhovnika, nato pa še dušno pastirstvo izseljencev.

Prvi del

Cerkveno pravni položaj izseljenega duhovnika

Prvi plenarni koncil argentinskih škofov v dekretu 55. določa naslednje: „Glede ekskardinalcije, inkardinalcije ali dovoljenja za bivanje klerikov, priseljenih v Ameriko iz Evrope ali sredozemskih obal, naj tako kleriki sami kakor krajevni ordinariji natančno spolnjujejo posebne določbe, ki jih je o tej stvari Sveta stolica že izdala ali jih še bo; zlasti pa naj upoštevajo dekret Konzistorialne kongregacije 'Magni semper' z dne 30. decembra 1918 in apostolsko konstitucijo papeža Pija XII. „Exul Familia“ z dne 1. avgusta 1952.“

Kot vidimo, argentinska cerkvena zakonodaja za sedaj nima glede izseljenih duhovnikov nikakih posebnih določb, temveč kratkomalo sprejema splošno cerkveno zakonodajo, obsežen v dveh dokumentih Svete stolice: v dekretu „Magni semper“ in pa v konstituciji „Exul Familia“. Nas seveda v prvi vrsti zanima konstitucija „Exul Familia“. Ker pa tudi ta naša konstitucija izrečno omenja dekret „Magni semper“, ga potrjuje in dopolnjuje, se moramo nujno tudi nanj ozirati.

Na podlagi obeh omenjenih dokumentov je pravni položaj izseljenega duhovnika naslednji:

I. Vrhovna cerkvena oblast za izseljene duhovnike

„Exul Familia“ določa: „Za duhovnike latinskega obreda, če se kdaj izselijo, skrbi samo konzistorialna kongregacija“ (EF I. 2/1).

II. Pogoji za izselitev

1. V prvi vrsti je v ta namen potrebno dovoljenje konzistorialne kongregacije. Takole beremo v „Exul Familia“: „Duhovnikom, ki žele oditi iz Evrope ali sredozemskih obal v zunanje prekomorske pokrajine za kakršen koli čas, bodisi: kratek ali dolg ali nedoločen ali za vedno, daje dovoljenje za pot ali bivanje tam ali podaljšuje dovoljenje za prebivanje tam samo konzistorialna kongregacija“ (EF I. 3/1). Tudi nunciji tega dovoljenja ne smejo dati, če za to niso dobili posebne pravice (l. c.).

Po dekretu „Magni semper“ je bilo tako dovoljenje Konzistorialne kongregacije potrebno samo italijanskim duhovnikom; onim iz Španije in Portugalske je dajal dovoljenje nuncij; vsem ostalim duhovnikom pa je zadostovalo dovoljenje njihovega lastnega škofa. Kot vidimo, je konstitucija „Exul Familia“ te določbe poostrila.

Kljub temu da smo mi že dejansko izseljeni, je omenjena naredba za nas še vedno aktualna, ko namreč gre za podaljšanje dovoljenja. Kot smo videli je tudi za to pristojna le konzistorialna kongregacija. Prav je, da vemo, da bi imeli

škofje pravico in celo dolžnost od nas tako dovoljenje zahtevati, čeprav dejansko tega ne store. Po sedanji praksi je zadostovalo dovoljenje, ki nam ga je izstavil naš blagopokojni škof dr. Gregorij Rožman, oziroma po njegovi smrti delegat ljubljanskega škofa msgr. dr. Jože Jagodič. Dokler so škofje s tem zadovoljni, se mi zdi, da smo lahko tudi mi. Vendar vsaj temu dovoljenju dajmo vso pomembnost, ki jo ima. To zlasti velja za novomašnike našega semenišča, da tako oni sami kakor tukajšnji škofje ne pozabijo, da so kljub bivanju v Argentini dejansko še vedno duhovniki ljubljanske škofije, do katere tudi v izseljenstvu ohranjajo nekatere važne dolžnosti, kot bomo v nadaljnjem še videli.

2. Dovoljenje za izselitev pa more duhovnik dobiti le pod določenimi pogoji, ki so naštetih že v dekretu „Magni semper“. Konstitucija „Exul Familia“ jih v celoti potrjuje in jih skoraj vse izrečno ponavlja. Takole se glasi zadevna določba:

„To dovoljenje naj se, ko ostanejo v veljavi ostale določbe iz odloka „Magni semper“, da le, če je trdno dokazano: 1. da ima prosilec dobro нравstveno spričevalo; 2. da obstaja upravičen in pameten razlog za potovanje; 3. da je dal privoljenje škof kraja, od koder potuje... in škof kraja, kamor potuje; 4. da je dala dovoljenje konzilska kongregacija, če gre za župnike, kadar se bo njih odsotnost morala zavleči nad dva meseca“ (EF I. 3/1).

Dekret „Magni semper“ dodaja še dva pogoja: Duhovnik mora imeti zadostno izobrazbo. Škof pa, ki daje dovoljenje za vselitev, trajajočo več kot 6 mesecev, mora dati zagotovilo, da bo duhovniku dal kako primerno službo, ki ne sme obstajati zgolj samo v maševanju, če je duhovnik po svojih letih in močeh sposoben še za kako drugo delo.

Na to zadnjo določbo se bomo še povrnili. Ostali pogoji so pa jasni in silno primerni, da izselitev ne bo imela kvarnih posledic za duhovnika ali pa za vernike, med katere pride. In ker so se ti žalostni primeri vse prevečkrat ponavljali, je konzistorialna kongregacija sebi pridržala izdajo dovoljenj. Varujmo se, da cerkveni oblasti ne bo treba obžalovati tudi naše izselitve.

Za nas so določbe še vedno aktualne, ker bistveno veljajo tudi za primer, ko bi kdo hotel menjati škofijo tu v izseljenstvu.

3) Tem naredbar, glede izselitve je dodana tudi posebna cerkvena sankcija, kot beremo v „Exul Familia“: „Duhovniki, ki bi ne upoštevajoč te določbe, odpotovali nepremišljeno ali predrzno, zapadejo kaznim, ki jih določa omenjeni odlok 'Magni semper'“ (EF I. 3/4), to se pravi, suspendirani so „ipso facto a divinis“, s čimer jim je prepovedano vsako opravilo posvečevalne oblasti, ki jo je kdo prejel s svetim redom ali po privilegiju (cfr. kan 2278). Kdor bi se kljub temu drznil ta opravila izvrševati, postane povrh še iregularen. Odveza obeh teh kazni je pridržana konzistorialni kongregaciji.

III. Izseljeni duhovnik v tuji škofiji:

1. Duhovnik, ki pride v škofijo za več kot šest mesecev, kot smo n. pr. prišli mi, dobi v njej takoj nepravdo domovilišče, (cfr. kan. 92, 2). Zato ga vežejo ne le splošni cerkveni zakoni, ki so v veljavi v tuji škofiji, temveč tudi vsi njeni partikularni zakoni, dokler pač duhovnik tam, tudi dejansko biva (cfr. kan. 13).

2.) Kar se tiče bivališča izseljenih duhovnikov, ki pridejo za več kot šest mesecev, dekret „Magni semper“ naroča škofom, naj skrbje, da ne bodo živeli po privatnih hišah ali hotelih, temveč v duhovniških hišah ali pri kakem

župniku oziroma pri redovnikih. Če bi se izseljeni duhovnik brez upravičenega razloga temu upiral, naj ga škof opomni, in če še to ne bi pomagalo, naj mu prepove maševanje.

3.) Glede dela pa velja, da mora izseljeni duhovnik sprejeti službo, ki mu jo škof odkáže. Če je namreč škof po dekretu "Magni semper" že v dovoljenju za prihod dolžan duhovniku zagotoviti primerno cerkveno službo, je duhovnik dosledno temu dolžan tako službo sprejeti. Seveda ima pravico, da v primeru potrebe škofu izrazi svoje želje, vendar koncem koncev službe si ne izbira duhovnik sam, ampak mu jo določi škof. In kot smo tudi že videli, ta služba ne sme obstajati samo v maševanju, če je duhovnik še za kaj drugega sposoben. Tudi nikjer ni zapisano, da bi ta služba nujno morala biti v korist izseljencev iste narodnosti, ki ji pripada duhovnik. To bi veljalo le v primeru, da je bilo že naprej s škofom dogovorjeno, da duhovnik prihaja za izseljenkega dušnega pastirja. Pa med nami v Argentini takih primerov ni, razen če izvzamemo bogoslovne profesorje našega semenišča, slovenskega duhovnika v Mendosi in morda še katerega v Buenos Airesu. Pač pa ima izseljenki duhovnik brez dvoma pravico ali včasih morda celo dolžnost, škofa prositi, da upošteva njegove dolžnosti, ki jih ima do izseljencev svoje narodnosti, in da mu da možnost, tem dolžnostim zadestiti, kolikor pač okoliščine dopuščajo.

Samo po sebi se razume, da mora duhovnik odkazano službo vestno vršiti. To bi veljalo celo v primeru, ko bi se duhovnik tudi brez tega lahko preživljal. Toliko bolj seveda velja, če duhovnik živi na račun honorarja, morda skromno, ali vendarle. Videti je, da v preteklosti mnogi priseljeni duhovniki, ki so imeli večino v primerj z domačim klerom, svojih dolžnosti niso dovolj resno jemali. Zato mi še do danes nismo nehali kritizirati verskega položaja, ki smo ga v Argentini našli. Vendar samo s kritiziranjem dežele ne bomo rešili. In čim dalj smo v Argentini, tem bolj smo odgovorni za tukajšnji položaj, vsaj v sektorju, ki je nam poverjen. Glejmo, da si ne bomo zaslužili iste stroge sodbe, kot se nam zdí, da se jo naši predniki.

In da bomo zaupano nam delo zares uspešno opravljali, si moramo pridobiti za to potrebnih sposobnosti, če jih morda še nimamo. Samo nekaj vprašanj: Kako je po tolikih letih bivanja v Argentini z našim znanjem kasteljanščine? Ali smo sposobni pridigati? Ali smo sposobni učiti katekizem? Kako je z našimi dušnopastirskimi metodami? Se skušamo živeti v položaj in se pametno prilagoditi argentinski stvarnosti? Ali pa morda trmasto vztrajajo v starih kolelnicah? Čeprav se na splošno po vsej pravici lahko pohvalno izražamo o delu naših duhovnikov, so vendarle taka razmisljanja vse prej ko odveč.

4.) Četudi se je duhovnik izselil v tujo škofijo za nedoločen čas ali za stalno, še ni rečeno, da je vanjo že kar samo po sebi inkardiniran. Seveda se pa tudi to lahko zgodi. Dekret "Magni semper" predvideva to možnost in našteva pogoje: 1.) da so se za izselitev upoštevale določbe tega dekreta; 2.) da se izpolnijo zahteve cerkvenega prava, izražene v kanonih 112-117; 3.) da oba škofa dasta svoj pristanek — Konstitucija "Exul Familia" pa poleg tega še zahteva dovoljenje konzistorialne kongregacije (EF I. 3/2). Mišljeno je pri tem dovoljenje, ki ga ta kongregacija izdaja za izselitev in za podaljšanje bivanja na tujem, ne pa morda kako dovoljenje "ad hoc". Čeprav smo se mi izselili že prej, predno je bila izdana "Exul Familia", nas ta določba kljub temu zadene, ker je dovoljenje konzistorialne kongregacije potrebno tudi za podaljšanje bivanja na tujem. Seveda, da bo takšno dovoljenje veljavno za inkardinacijo, mora biti izdano za vedno, ne pa morda samo za nekaj let.

Kolikor mi je znano, v Argentini še prav nihče od slovenskih duhovnikov ni bil inkardiniran. Zato tudi čisto s cerkvenopravnega stališča za nas velja, da smo na tujem: v tujih škofijah, pri tujih škofih. Argentinske škofije so pač škofije, v katerih živimo in zanje delamo, niso pa to naše škofije; argentinski škofje so pač škofje, pri katerih smo trenutno v službi in zato pod njihovim vodstvom, niso pa to naši škofje. Zato smo s temi škofijami veliko manj tesno povezani in nasproti škofom veliko bolj neodvisni, kakor če bi bili inkardinirani. To je važna cerkvenopravna posledica našega položaja, katere je prav, da se zavedamo in da v primeru potrebe tudi cerkvene oblasti nanje spoštljivo, a jasno opozorimo.

Seveda pa moramo biti pri tem poštenj in dosledni. Če za nas velja, da argentinski škofje niso naši škofje, potem zanje velja, da mi nismo njihovi duhovniki. Zato imajo polno pravico, da dosledno temu tudi ravnajo. Včasih nam bo to v korist, včasih pa v škodo. Če nas vodijo pravi nameni, imamo brez dvoma pravico, da koristi izrabimo, a istočasno imamo dolžnost, da nevspečnosti moško prenašamo. Nepošteno pa bi bilo tako od nas kot od škofov, če bi se le takrat spomnili, da nismo inkardinirani, kadar nam boljše kaže, in bi pozabljali, kadar nam ni všeč.

IV. Menjava škofije v izseljenstvu

1.) Dekret "Magni semper" določa, da se duhovniki, ki so se izselili v Ameriko, lahko preselijo iz ene škofije v drugo, kjer koli v Ameriki ali na Filipinskih otokih. Izpolnjeni pa morajo biti tile pogoji: 1.) da je dal privoljenje škof kraja, od koder duhovnik potuje, in škof kraja, kamor potuje; 2.) da so se pri tem bistveno upoštevale iste določbe, ki so v tem dekretu dane za izselitev iz Evrope in sredozemskih obal v Ameriko (crf. zgoraj II. 2.); 3.) da se o preselitvi čimprej obvesti tista oblast, ki je prva dala dovoljenje za izselitev. In ker je po "Exul Familia" v vseh primerih za to pristojna le konzistorialna kongregacija, je pač njo treba obvestiti. To dolžnost ima škof, ki je duhovnika zadnji sprejel.

2.) Ni pa za zamenjavo škofije v izseljenstvu potrebno ponovno dovoljenje konzistorialne kongregacije, razen če gre za kako škofijo v U.S.A. ali v Kanadi. Konzistorialna kongregacija je namreč 13. februarja 1960 izdala dekret "Ad fovendam ecclesiasticam disciplinam" (A.A.S. 2 junija 1960). Namenjen je duhovnikom v Latinski Ameriki in na Filipinskih otokih, ki iz kakršnega koli vzroka in za kakršenkoli čas žele potovati v U. S. A. ali v Kanado. Na ta primer je prenesla iste določbe in sankcije, ki jih vsebuje konstitucija "Exul Familia" (crf. zgoraj II. 2. 2. 3.; III. 4.). V eni točki jih je pa celo poostrila. Duhovniki namreč, ki bi se z dovoljenjem konzistorialne kongregacije izselili v U. S. A. ali v Kanado, pa bi se tam iz ene škofije hoteli preseliti v drugo, potrebujejo za to ponovno dovoljenje Konzistorialne kongregacije.

3.) Duhovnik, ki bi pri tem predrzno ("temere arroganterque") kršil cerkvene postave, zapade istim kaznim, ki smo jih zgoraj omenili (crf. zgoraj II. 3.).

4.) Teh določb za menjavo škofije se moramo držati, da se izognemo dvema skrajnostima, ki sta obe napačni: čeprav namreč nismo v tukajšnjih škofijah inkardinirani, pa nasproti njim spet nismo tako svobodni, da bi s lahko škofijo kar na svojo roko po mili volji menjali. Spet pa nismo nanje tako priklenjeni, da bi jih ne mogli nikoli zapustiti. Če v danem primeru duhovnik celo

svojo lastno škofijo lahko zapusti, toliko bolj tujo. Čeprav mora biti tudi v tem primeru važen vzrok, pa vendar spet ne tako važen, kot če bi šlo za inkardinacijo ali zapustitev lastne škofije.

Istih dveh skrajnosti se morajo varovati tudi škofje: Če so duhovnika sprejeli, ga ne smejo kar tako meni nič tebi nič postaviti na cesto. Po drugi strani pa pri izdajanju dovoljenj za odhod še daleč ne smejo biti tako strogi, kot če bi šlo za njihovega inkardiniranega duhovnika.

V. Izseljski duhovnik (v odnosu do lastne škofije in do slovenskih izseljencev)

1. Kot rečeno, smo kljub izseljenstvu ostali inkardinirani vsak v svoji škofiji, iz katere smo izšli. Menda v Argentini ni prav nobene izjeme glede tega in tudi drugod po svetu so le redke. Zato smo mi še vedno duhovniki ljubljanske ozroma kake druge slovenske škofije. Nekaj podobnega velja za slovenske redcnike, ki kljub izseljenstvu še vedno pripadajo slovenskim provincam.

2. To pa ima za nas važne posledice; kajti zaradi inkardinacije smo: a) s svojo lastno škofijo tesneje in trdneje povezani kot s katero koli drugo škofijo, ne izvzemši škofije, v kateri živimo kot izseljenci; b) svojemu lastnemu ordinariju smo bolj podrejeni kot kateremu koli drugemu škofu.

Zato imamo v inkardinaciji važno cerkvenopravno osnovo, na podlagi katere lahko določimo pravi red v izvrševanju najvažnejše krščanske kreposti, ljubezni. Kot kristjani smo dolžni ljubiti vse ljudi, vendar ne vseh enako. Tisti, ki so nam bližji, jim „ceteris paribus“ dolgujemo več ljubezni kot ostalim. In ker so nam po inkardinaciji naš lastni škof s svojimi duhovniki in verniki bližji kot ostali, zato moramo njim „ceteris paribus“ pri izvrševanju ljubezni dajati prednost pred drugimi. Poudarjamo seveda: „ceteris paribus“; kajti konkretne okoliščine lahko od nas zahtevajo, da ta red spremenimo. Vendar splošno pravilo kljub temu ostane v veljavi in z njim naše dolžnosti.

3. Važno pri vsem tem pa je, da govor o teh dolžnostih ni morda le zanimivo teoretiziranje, temveč je za nas velikega praktičnega pomena. Kajti kljub temu da živimo v izseljenstvu, daleč izven meja naših škofij, nam je vendarle vsaj en del naše škofije čisto blizu: med sabo imamo duhovnike in vernike ljubljanske škofije, med sabo imamo celo ljubljansko semenišče. S tem imamo tudi dejansko možnost, da izpolnimo dolžnosti, ki jih imamo do škofije. In ta dejanska možnost po drugi strani zvečuje pomen naše dolžnosti.

4. Inkardinacija določa neposredno naš odnos le do lastne škofije, posredno pa tudi do drugih slovenskih škofij in škofljanov. V dokaz naj samo kratko omenim, da so po cerkvenem pravu škofije združene v višje enote. Zaradi tega smo n. pr. duhovniki ljubljanske škofije tesneje povezani z mariborsko škofijo kot pa s kako škofijo tam nekje v Aziji ali Afriki ali Ameriki. Zato glede našega odnosa do vseh slovenskih izseljencev veljajo nekako ista načela, čeprav seveda v drugačnem sorazmju.

5. Pri določanju našega razmerja do slovenskih izseljencev na sploh pa je še važnejše, da je „Exul Familia“ postavila dušno pastirstvo za izseljence na narodno jezikovno podlago. V tej cerkvenopravni določbi imamo jasno opozorilo, da moramo slovenski duhovniki v prvi vrsti skrbeti za slovenske izseljence ter jim „ceteris paribus“ dajati prednost pred izseljenci drugih narodnosti. To pa seveda velja tudi za tiste slovenske duhovnike, ki so se že morda inkardi-

niral; v tukajšnje škofije, kakor tudi za tiste slovenske redovnike, ki pripadajo kaki neslovenski provinci.

6. V tem je podana najsplošnejša cerkvenopravna podlaga za naše delo med izseljenci. Do neke mere je to naša dolžnost, čeprav v različnih primerih različna. Kaj več o tem pa bomo zvedeli v drugem delu razprave, kjer bo ravno govor o dušnem pastirstvu za izseljence. Vendar je važno, da smo si od vsega početka postavili trdno pravno podlago za naše dolžnosti do izseljencev, da ne bo vse nadaljnje govorjenje viselo v zraku.

VI. Odnos med slovenskimi izseljenskimi duhovniki

1. Rekli smo, da smo duhovniki ljubljanske škofije in sploh slovenski duhovniki med seboj tesneje povezani kot z drugimi, ne le zaradi narodnostnih vezi in skupne izseljenske usode, temveč tudi po volji cerkve, izražene v njenih pravnih odredbah. Zato smo „ceteris paribus“ v prvi vrsti med seboj dolžni izpolniti Gospodovo naročilo: „Novo zapoved vam dam: Ljubite se med saboj! Kakor sem vas jaz ljubil, se tudi vi med seboj ljubite. Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj“ (Jan 13, 34 sl). Priložnosti in načinov za to bratsko ljubezen je cela vrsta.

Brez dvoma nam je lahko v zadoščenje, da vsaj velika večina slovenskih duhovnikov to dolžnost vzame zares. Eden najvišjih dokazov za to trditev in istočasno eden najlepših sadov te bratske ljubezni pa so prav gotovo naši skupni duhovniški sestanki.

2. Velikanski pomen teh sestankov ne le za stalne udeležence, temveč sploh za vso našo duhovniško in slovensko skupnost v Argentini je tako očividno, da ga ni treba še posebej dokazovati. Zato moramo te sestanke tudi v bodoče za vsako ceno ohraniti na višku tako glede udeležbe kot glede programa. Velika usluga bi nam bila narejena, če bi nam kdo ob priliki — morda na odlagi predhodne ankete — izčrpno obdelal različne probleme, ki v zvezi s temi sestanki nastajajo. Ker pa zadeva v polni meri spada tudi v okvir tega predavanja, s bomo na tem mestu dovolil vsaj nekaj kratkih pripomb.

3. Vzemimo skupne duhovniške sestanke kot zadevo bratske ljubezni: na njih mi sami svojim sobratom izkazujemo dejansko ljubezen in istočasno jim nudimo priložnost, da jo oni izkažejo nam.

Čeprav naši skupni sestanki še daleč niso edina priložnost za medsebojno izkazovanje bratske ljubezni, so pa brez dvoma edinstvena: Ob nobeni drugi priliki ne moremo s svojo dejansko ljubeznijo zajeti toliko sobratov naenkrat in tako vsestransko kot na teh skupnih sestankih: na njih skupaj molimo, se skupaj navdušujemo za rast v duhovniški svetosti, se skupaj izobražujemo v aktualnih teoloških problemih, skupaj kujemo dušnopastirske načrte, drug drugemu tožimo svoje težave in si dajemo poguma, se skupaj veselimo in gojimo tako potrebno duhovniško družabnost. Na njih v polni meri doživljamo resničnost svetopisemskega izreka: „Kako lepo je, če bratje skupaj prebivajo.“

4. Če pa so ti sestanki zadeva bratske ljubezni, potem z njimi ne bomo prenehali kljub temu, da so se po škofijah v zadnjem času organizirali podobni sestanki, ki jih nekdanj ni bilo. Čeprav se po namenu deloma križejo, pa vendar ne v celoti in se ne dajo drug z drugim nadomestiti. Zato se bomo po možnosti tako enih kot drugih radi udeleževali.

5. Če so ti naši sestanki zadeva bratske ljubezni, kako si tedaj ne bi želeli, da bi čimveč sobratov nanje prihajalo? Kdo bi nam potem mogel zame-

riti, če nas boli, da se nekateri tem sestankom kar nekako načrtno izogibljejo? Kako bi nam ne bilo žal, da se jih drugi kljub bližini niti tolkokrat ne udeležijo, kot se jih je n. pr. udeležil naš pokojni škof, ki je nanje prišel iz Sev. Amerike? Kako si ne bi želeli, da bi se jih tudi bratje iz notranjost' republike udeležili katerikrat na leto ali vsaj na nekaj let!

6) Če so ti naši sestanki zadeva bratske ljubezni, potem je razumljivo, da si tako srčno želimo, videti na njih zlasti najmlajše sobrate, ki so izšli iz našega semenišča v izseljenstvu. Saj so zanje ti sestanki tako rekoč edina priložnost, da se zares vrastejo v slovensko duhovniško skupnost, kateri se imajo v veliki meri zahvaliti za svoje duhovništvo in katere člani so s posvečenjem postali. Zato nam je še posebej hudo, če kdo izmed teh najmlajših omalovažuje našo ljubezen, češ, kaj pa jim je zame, saj jim je vseeno, če pridem ali ne. Seveda toliko je pač treba vedeti, da skupni sestanki niso ponovitev nove maše, temveč so kos vsakdanjega življenja, v katerem se morajo novomašniki postaviti na zadnje mesto v vrsti duhovnikov in moško nositi vse posledice tega vrstnega reda. Tak je pač zakon življenja.

7) Če so ti naši sestanki zadeva bratske ljubezni, potem se bomo glede njih skrbno varovali egoizma vseh vrst. Tako n. pr. ne bomo hodili na sestanke le takrat, ko bomo za to čutili v sebi neko psihološko nujo, in izostali, če te nuje ne čutimo. Ne bomo sestankov opuščali zaradi kakih osebnih zamer, ampak jih bomo raje uporabljali, da se na njih izravna morebitna nasprotja in vzpostavimo stara prijateljstva. Ne bomo opuščali sestankov, če niso ravno povsem taki, kot bi si jih mi želeli. Prenesli bomo tudi kake nevednosti bodisi glede programa, bodisi glede značaja in ravnanja sobratov; saj vemo, da na tem svetu ni mogoča prava bratska ljubezen brez medsebojnega prenašanja, kot nam naroča apostol Pavel: „Drug drugega bremena nosite in tako spolnite postavbo Kristusovo“ (Gal. 6, 2). Ne bo nam vsak še tako malenkosten razlog že zadostno opravičilo, da se sestanka ne udeležimo. Prav tako pa tudi ne bomo po nepotrebnem nadlegovali sobratov, kadar kljub vsej svoji dobri volji ne morejo priti med nas.

8) Če so ti naši sestanki zadeva bratske ljubezni, potem bomo s svoje strani radi storili vse, da bodo čim bolj koristni in privlačni. Zato bomo radi aktivno sodelovali s temeljito pripravo duhovnih misli in predavanj in ne bomo vedno vsega dela skušali preložiti le na tuje rame. Ne bomo v debati z eno besedo podrli vsega, kar je sobrat v skrbno pripravljene predavanju skušal zgraditi. Ne bomo se namenoma izogibali družabnemu delu sestanka ali ga kakor koli omalovaževali, ker ima tudi silno velik pomen.

9) Prav zato, da bi naši skupni sestanki čim uspešneje vršili svoje veliko poslanstvo med nami, bi morda kazalo organizacijo in vodstvo teh sestankov poveriti posebnemu odboru.

10) Vse to, kar smo povedali o skupnih sestankih, velja tudi „mutatis mutandis“, o naši duhovniški reviji „Omnes Unum“.

11) Končno naj omenim še to, da slovenski duhovniki v izseljenstvu tvorimo nekako celoto in da ima zato vse naše osebno življenje in delo nehote svoje dobre ali pa slabše posledice za vse. Če n. pr. kdo izmed sobratov sijajno dela, vsi slovenski duhovniki pridobimo na ugledu, če pa ga kdo po svoje lomi, na vse pade slaba luč. Zato bi nam tudi ozir na slovensko duhovniško skupnost moral biti močan nagib, da se bomo varovali, da ne bo po naši krivdi življenje sobratom še bolj oteženo, kakor da bi ga že izseljenstvo samo ne težilo dovolj.

VII. Zaključek prvega dela:

1) Če skušamo nakratko povzeti in z eno besedo označiti pravni položaj izseljenih duhovnikov, bi veljalo naslednje: Izseljeni duhovniki smo tudi kot duhovniki v nekem oziru na tujem. Nismo izseljenci le v geografskem in narodnem pogledu, temveč tudi v cerkvenopravnem. Seveda tudi v izseljenstvu nismo izven mej katoliške Cerkve, smo pa izven mej svoje lastne škofije. Juridično še vedno pripadamo ljubljanski ali kaki drugi slovenski škofiji, dejansko pa živimo in delamo v argentinskih škofijah.

To dejstvo je za nas vir mnogih težav in nevarnosti, ki smo jim izseljeni duhovniki neprestano podvrženi. Tako je n. pr. v tej značilnosti našega položaja nevarnost za zrahljanje cerkvene discipline: „Ti argentinski škofje nam že ne bodo pameti solili, naš škof bi nam kaj takega nikoli ne ukazal!“ Takšno razpoloženje večkrat razodevajo naše besede, pa tudi dejanja. Svojega lastnega škofa bi bili pripravljene brezpogojno ubogati, ali ta nam že več kot 16 let ni dal nobenega ukaza in ga verjetno še dolgo ne bo. Pokorščina tukajšnjim škofom pa nam je veliko težja. Tako smo dalje n. pr. v nevarnosti, da smo glede dela bolj indiferentni kot doma, češ, naj le argentinski duhovniki garajo, saj smo tudi mi doma morali. Ta nevarnost je toliko večja, ker nam tu skoraj vedno manjka naravnih pobud za delo, kot so n. pr. dostojen honorar, možnost za neke vrste kariere, sploh pravičnejše razmerje med dolžnostmi in pravicami. Nemajhna težava je tudi v tem, da je v tujih škofijah lestvica vrednot občutno drugačna kot v naši domači škofiji: nekatere duhovniške lastnosti in sposobnosti, ki so bile doma visoko cenjene, so tu veliko manj upoštevane in obratno. Tako je n. pr. tu veliko bolj važno, če zna duhovnik vsaj malo pritiskati na harmonij, kot pa če je temeljito teološko naobražen. Večkrat se v tem razodeva pomanjkanje pravega kriterija, velikokrat pa je to tudi zahteva tukajšnje stvarnosti, ki je drugačna kot naša. Tu je delo v glavnem pionirsko, zato vsaj deloma zahteva drugačnih sposobnosti kot pri nas doma. Nič čudnega torej, če se kljub resni in temeljiti pripravi na duhovništvo večkrat čutimo nepripravljene, manjvredne: nič čudnega, če nekateri ugledni in sposobni naši duhovniki v argentinskem cerkvenem življenju na zunaj le malo pomenijo in obratno. — In tako bi lahko naštevali še in še. Vendar je že iz tega dovolj jasno, kar smo pač hoteli povedati, da je položaj izseljenskega duhovnika združen s posebnimi težavami in nevarnostmi.

2. Ob tej ugotovitvi pa se nam čisto naravno porodi vprašanje: Ali imamo na razpolago kako rešitev iz tega položaja?

Nekateri si s tem v zvezi že le nazaj v Evropo ali Sev. Ameriko. Morda bi v kakem prav konkretnem primeru s tem mogli vsaj deloma izboljšati svoj položaj. Na splošno pa bi to pomenilo le prenesti svoje težave iz enega kraja v drugega, ali vsaj zamenjati ene vrste težav z drugimi. Poleg tega pa za ogromno večino to niti izvedljivo ni.

Spet drugi mislijo, da bi se kazalo inkardinirati v teh novih škofijah. Nekateri so tudi dejansko ta korak že storili, sicer ne tu v Argentini, pač pa v Evropi in Sev. Ameriki. Priznati je treba, da bi se na ta način v marsikakem primeru vsaj del težav rešil, čeprav gotovo ne vse. Če bo naše izseljenstvo še dolgo trajalo brez utemeljenega upanja na povratek, bi morda bilo pametno v kakih posameznih primerih misliti tudi na to možnost. Vendar pa za veliko večino tudi v tem ne bi bila prava rešitev. Poleg tega za sedaj niti misliti ni, da bi nam cerkvena oblast dala kako množično dovoljenje za inkardinacijo.

Spet tretji mislijo, da bi se vse naše težave izseljenstva rešile s povratkom v domovino. Gotovo bi vsi z veseljem šli domov, če bi se nam kdaj nudila možnost, ki je zaenkrat še nimamo. Vendar pa za nas tudi to ne bi bila dokončna in celotna rešitev. Izseljenstvo je v naše življenje zasekalo preveč globoko rano, da bi jo bilo mogoče s povratkom v domovino popolnoma zaceliti. Vedeti moramo, da domovina ni več to, kar je bila, in da tudi mi sami nismo več to, kar smo bili. Nihče izmed nas ne bi prišel na isto mesto, ki ga je včasih imel; nihče izmed nas ob povratku ne bi smel pričakovati takega položaja, ki bi ga imel, če bi domovine nikoli ne zapustil. Bratje, ne bi vam rad jemal zadnjega upanja, ali zdi se mi veliko bolje, da sami sebe ne varamo.

Kje pa naj potem iščemo rešitve?

V naravnem redu je bomo zaman iskali. Imamo pa na razpolago rešitev v nadnaravnem redu! Zato poglobljajmo v sebi nadnaravnega duha vere, da le neskončni Bog in naša neumrjoča duša nekaj veljata. Z resnim asketičnim prizadevanjem neusmiljeno trgajmo vezi, ki nas še neurejeno priklepajo na ta svet, pa naj že gre za domovino ali lastno škofijo ali cerkveno kariero ali kar koli. Neutrudno praznik svoje srce vsake sebične in neurejene ljubezni in ga vedno bolj polnimo s pristno ljubeznijo do Boga in do bližnjega. In v tej božji ljubezni, ki je dosegljiva vsem brez izjeme, bomo našli zares integralno rešitev vseh svojih problemov; zakaj „tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu“, tudi izseljenstvo!

Novo delo o sv. Cirilu in Metodu

Franc Grudev, Argentina

Prelat dr. Franc Grivec, profesor za ekleziologijo in vzhodno teologijo na teološki fakulteti v Ljubljani, je izdal novo, v nemščini prirejeno knjigo o sv. Cirilu in Metodu. Važno znanstveno delo nosi naslov: Franz Grivec: Konstantin und Method — Lehrer der Slaven (271 str.), založ. Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1960 (cena 24 DM).

V okviru vzhodnega bogoslovja se je profesor Grivec v štiridesetih letih svojega poučevanja na teološki fakulteti v Ljubljani veliko posvečal znanstvenemu raziskavanju vprašanj o sv. Cirilu in Metodu: o njunem življenju in delu, učencih, virih za ta vprašanja. Na tem področju znanosti si je pridobil mednarodni sloves (za sedemdesetletnico njegovega rojstva je mednarodna znanstvena revija za ciril-metodjiska vprašanja Acta Academiae Velehradensis,

Olomuc, Čehoslovaška, izdala posebno slavnostno, njemu posvečeno številko; l. 1948). Poleg nešteti razprav in člankov je objavil iz te snovi tale samostojna dela: Sv. Ciril in Metod, apostola cerkvene edinosti (1910), Pravoslavlje (1918), Slovanska apostola sv. Ciril in Metod (1927; izšlo tudi v teh prevodih: češkem, nemškem, slovaškem in poljskem), Žitja Konstantina in Metodja (dve priredbi: l. 1936 in 1951); prevod in razlaga dveh staroslovenskih biografij sv. bratov, spisanih v 9. stol., kmalu po njuni smrti; v znanstvenih revijah objavljena so s tega področja važna tale avtorjeva dela: Vitae Constantini et Methodij (v latinščini; Acta Accad. Velehr., Olomuc 1941), Constantinus et Methodius Thessalonenses (Slovo, Zagreb 1960). — Ne upoštevamo tu njegovih del na področju dogma-

tične teologije, kot so: Cerkev (Ljubljana 1924 in 1943), Kristus v Cerkvi (Ljubljana 1936) in druga.

V tem novem delu v nemščini avtor korak za korakom sledi življenju in delu obeh slovanskih apostolov, tesno naslonjen na vire: grške, latinske, staroslovenske. Tako se vrste pred našimi očmi, v kratko, a jasno nakazana zgodovinska ambienta, kot prizori v filmu: njuna mladost v Solunu in Carigradu in njuno delo, preden sta prišla na Moravsko; prošnja moravskega kneza Rastislava, da bi mu bizantinski cesar poslal slovanskih misijonarjev; njuno delo na Moravskem; staroslovenska pisava (glagolica), prevod liturgičnih knjig in sv. pisma, oblikovanje slovanske liturgije, verskonalno slovansko gibanje, vzgoja domače, slovanske duhovščine; obisk sv. bratov v Rimu in potrditev slovanske liturgije po papežu Hadrianu II. (869), nenadna smrt Konstantina-Cirila (869); obnove stare panonske nadškofije (ki je bila po Hunih uničena v 5. stoletju), po posredovanju panonskega kneza Koclja, ki je bil sedaj Metod njen prvi nadškof; Kocljevo prizadevanje za oblikovanje samostojne slovanske cerkvene pokrajine pod nadškofom Metodom, v neposredni odvisnosti od sv. stolice; delo in uspehi Metoda in preganjanja, ki jih je pretrpel od Nemcev; njegova smrt na Velehradu na Moravskem (885); zmaga cerkvenopolitične smeri Metodovih nasprotnikov pri papežu štefanu V. — Avtor dalje zasleduje delo versko-kulturne šole, ki so jo oblikovali učenci sv. Cirila in Metoda (Klemen, Konstantin „prezbiter“ i. dr.): nastanek bolj praktične pisave „cirilice“, ok. l. 900 v Bolgariji, ki je polagoma nadomestila „glagolico“; tu avtor obnem. podaja oznako in oceno staroslovenske literature in njenih rokopisov, kolikor jih doslej poznamo. — V drugem delu knjige, ki je v primeri z vsem zelo kratek, pa znanstveno velike važnosti, razpravlja o zgodovinskih virih za vsa obdelana vprašanja.

Pomen dela je v tem:

Prof Grivec je eden najbolj poklicanih znanstvenikov za te vrste delo. Da ga je priredil v nemščini, so ga nagovorili nemški slavisti in nemški založnik. Po štiridesetih letih dela na tem znanstvenem področju pozna ta vprašanja do zadnjih potankosti in tako podaja trenutno stanje znanosti v glavnih vprašanih življenja in dela sv. Cirila in Metoda in njihovih učencev. Delo ni zgolj kompilacija, ampak plod osebnega znanstvenega raziskovanja; vse podaja avtor v samostojni znanstveni presoji, bodisi da sprejema tradicionalne rešitve ali jih odklanja ali popravlja in dopolnjuje.

Delo vsebuje mnoga nova dognanja avtorjevega samostojnega raziskovanja. Tako je n. pr. jasno razložil prej neznan pomen „pradedskih časti“ (str. 29 sl.), ki jih išče Konstantin in je to njegova glavna čast; v najstarejšem dokumentu slovenskega slovstva, drugem brižinskem spomeniku (ok. l. 1000) je odkril vpliv dela sv. Cirila in Metoda (str. 213 sl.); dokazal je vpliv sv. Gregorija Nacianskega na sv. Cirila in Metoda in njune učence (str. 28 sl.) in avtentičnost pisma papeža Hadriana II. o slovanski liturgiji (l. 869; str. 257 sl.); odkril je del pastoralnega govora sv. Metoda v staroslovenskem rokopisu „Glagolita Clotzianus“ (str. 136 sl.); s filološko-teološkega stališča je pripisal zanimiva znanstvena odkritja glede mišljenja in nauka sv. Cirila in Metoda, kolikor se to javlja v njegovem slovanskem prevodu sv. pisma: tako v prevodu izrazov „catholica“ (Ecclesia: str. 201 sl.), „super hanc petram“ (str. 204 sl.) itd. Celotno delo s svojimi znanstvenimi uspehi potrjuje zlasti znanstveno plodovitost teološkega vidika v njem in pravilnost avtorjevega načela, da je za pravo in popolno razumevanje dela sv. Cirila in Metoda pri raziskovanju na tem znanstvenem področju potrebno sodelovanje zgodovinarjev, filologov in teologov.

Velikega znanstvenega pomena je

glavni rezultat celotnega dela: zgodovinska avtentičnost staroslovenskih virov, zlasti Žitja Konstantina in Žitja Metodija. Tema vprašanju je posvečeno zaključno poglavje, ki mu je zaradi važnosti avtor dal značaj posebnega, drugega dela knjige. Danes ni več dvoma o tej avtentičnosti, kakor je bilo v preteklosti več avtorjev, ki so jo tajili (češki slavist Dobrowsky je bil prvi, ki je izrecno zavrgel staroslovenske vire kot legendarne in je upošteval samo latinske in grške; l. 1823; ruski zgodovinar in teolog Gorskij je nasprotno tem slovanskim virom pripisoval veliko zgodovinsko važnost; l. 1943; stran 241 sl.).

Po obliki in metodi se delo odlikuje po umerjenosti sodbe nasproti drugim rešitvam v nekaterih vprašanjih pri različnih avtorjih. V preteklosti je bilo razpravljano večasih v nekaterih točkah bolj polemično; tu se avtor kot suveren znanstvenik mirno odloča za najbolj utemeljene rešitve in obenem kaže vse spoštovanje resnemu znanstvenemu prizadevanju drugih avtorjev; iz njih tudi sprejema prvine, ki jih smatra za pozitivne in znanstveno važne.

Avtor ima velike zasluge, da je odločilno prispeval k pojasnitvi v vprašanjih, kjer so nekateri zgodovinarji in slavisti v svojem laicističnem in protikatoliškem duhu predlagali rešitve, ki bi bile slabo v skladu s svetostjo slovanskih apostolov (n. pr. skrajno protirinski slavist Brückner, *Die Wahrheit über die Slavenapostel*, Tübingen 1913). Naš avtor prispeva važne razloge, ki se zdi, da so dokončno pojasnili ta vprašanja; n. pr. glede njunega imena pctovati v Rim ali v Carigrad (l. 867; str. 70 sl.), glede njunega odnosa do Fotija (str. 233 sl.) itd.

Prof. Grivec je znan kot spreten pisatelj, ki zna globoka in težka vprašanja, ne da bi kaj trpela njih znanstvena točnost, predstaviti na lahko umljiv in prijeten način. To velja tudi za to

delo, ki ga je priredil v tujem jeziku. Njegova nemščina je lahka in prozorna, kar je samo prednost v primeri s pogosto težkim in zapletenim slogom podobnih del nemških avtorjev. V nemščini prirejeno delo bo bolj dostopno svetovni znanosti.

K primerni predstavitvi dela je nemalo prispeval tudi založnik: z odlično vezavo in materialom, v elegantni obliki klasične preprostosti, s skrbnim tiskom (str. 123 bi namesto „hypostatische Häresie“ vsekakor moralo biti „hypopatorsche Häresie“; tako dvakrat). Vse kaže založnika kot prijatelja znanstvene knjige, ki ceni znanstveno prizadevanje in s svoje strani ne opusti ničesar, da kvalitetno delo napravi bralcu tudi po vnanjosti prijetno. Tudi to ima svoj pomen in je značilnost nemške založniške tehnike.

Delo pomeni velik doprinos k znanosti in je obenem najnovejši in naj sodobnejši informator in vodnik v vprašanjih, ki jih obravnava. Posebej bo gotovo toplo sprejeto v evropskih deželah, v katerih zgodovino posega; zanimanje za ta vprašanja je pri njih namreč že dolgo razmeroma veliko. Toda iz ozadja vsega dela stopa pred nas splošnejši in univerzalni problem, pereče aktualnosti tudi v naših dneh: Sv. Ciril in Metod sta predstavnik in priči krščanske veseljnosti in edinosti iz dobe neposredno pred velikim razkolom in nam vzbujata neko domotožje po izgubljeni edinosti. Zgled njunega življenja in njunega dela je za nas nauk in neko povabilo: V duhu krščanske univerzalnosti sta znala združevati v najlepši harmoniji različne prvine: grške, latinske, slovanske. Ta harmonija v duhu medsebojnega razumevanja bi očuvala krščansko edinost, ko je bila v nevarnosti. Kar ni razumela preteklost, ko je zrušila edinost, ostane sedaj naša naloga: Sledeč zgledom velikih tvorcev krščanske edinosti moramo priravljati ugodna tla za veliko zedinjenje, ki nekoč do njega mora priti.

ZDRUŽENE DRŽAVE

P. Mirko Silvester OFM je že nekaj let na slovenski frančiškanski postojanki v Jonstownu (Pa.); od tam upravlja podružnico sv. Ane, ki jo je ustanovil p. Odilo Hajnšek, ker je tam živelo okoli 150 slovenskih družin, ki niso mogle zahajati k slovenski službi božji v cerkev sv. Terezije. 14. julija 1960 so obhajali petindvajsetletnico podružnice. Slovesno sv. mašo je imel p. Benedikt Hoge, jubilejno pridigo pa p. Odilo Hajnšek. (AM, sept. 1960, stran 285.)

21. julija 1960 je obiskal ameriške Brezje rev. dr. Alfonz Čuk, profesor na St. Vincent's College, v Latrobe, Pa. (AM, sept. 1960, str. 285.)

Clevelandski Slovenci so 29. maja 1960 obhajali slovesni žalni dan v dvo-ranji pri Sv. Vidu. 30. junija pa je bila sv. maša v cerkvi Matere božje na Providence Heights, ki jo je za žrtve komunizma, nacizma in fašizma opravil msgr. Matija Škerbec, ki je imel tudi primerno pridigo o vztrajni zvestobi in popolni žrtvi za narod, Cerkev in Boga. Romarjev je bilo toliko, da je bila cerkev skoraj premajhna. Po sv. maši so romali še k lurški votlini. (Sv. Slov., 16. junija 1960, str. 2.)

Rev. Milan Slaje je leta 1960 obhajal petindvajsetletnico delovanja na slovenski župniji sv. Cirila in Metoda v Lorainu, Ohio. Nima pa zaslug samo za vzorno versko življenje vernikov v svoji župniji, marveč tudi za organizacijo slovenskega šolstva v Združenih državah. Še pred 28 leti je n. pr. organiziral na Western Reserve univerzi slovenski učni tečaj za učiteljske moči; tečaj je tudi sam vodil. (Sv. Slov., 11. avg. 1960, str. 4): Naslov g. župnika: Rev. Slaje Milan, 1709 E. 31. St., Lorain, Ohio.

Dne 21. sept. 1960 je new-yorški nadškof in kardinal Spellman ustoličil v Altoni, Pa., novega škofa za škofijo Altoona-Johnstown. Obreda ustoličenja se je udeležilo tudi pet slovenskih frančiškanov: p. Benedikt Hoge, provincialni delegat, p. Andrej Svete, p. Robert Mazovec, p. Mirko Silvester in p. Valerijan Jenko. (AM, nov. 1960, stran 348.)

P. Avgustin Svete OFM je zaradi boleznj prosil vodstvo komisariata, naj ga razrešijo dolžnosti samostanskega predstojnika v Lemontu. Predstojniška opravila je prevzel p. Beno Korbič. (AM, nov. 1960, str. 348.)

Duhovniški obiski v Lemontu: na mali šmaren l. 1960 je bil pri Mariji Pomagaj na ameriških Brezjah g. Ferdinand Demshar, kaplan pri armadi Združenih držav, 19. sept. 1960 se je tam ustavil g. Vladimir Kozina in obiskal škofov grob, od 26. do 30. sept. 1960 pa je msgr. Matija Škerbec opravil tam svoje letne duhovne vaje (AM, nov. 1960, str. 348.)

22. sept. 1935 je bil g. Rudolf Urbič v Šibeniku posvečen za mašnika; srebrno mašo je obhajal 25. sept. 1960 v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Cooks Valley, Wisconsin (AM, nov. 1960, str. 349.)

25. okt. 1960 so na ameriških Brezjah v Lemontu imeli sejo provincialni delegati vseh frančiškanskih komisariatov v Združenih državah. Sklicel jo je p. Teofan Kalinoyski, OFM, član poljske province Marijinega vnebovzvetja, ki ga je za to službo poblestil vrhovni predstojnik frančiškanskega reda. Njegova naloga je, da ureja tiste redovniške zadeve, ki so jih pred drugo svetovno vojno urejali provinciali domačih provincij, to je tistih evropskih provincij, ki so ustanovile svoje komisariate v Združenih državah (AM, dec. 1960, str. 382.)

Od 16. do 23. okt. 1960 so obhajali v slovenski župniji sv. Terezike D. J. poseben misijon, ki je imel namen seznaniti farane s pobožnostjo do presv. Srca Jezusovega ter jih pripraviti, da bi v svojih domovih ustoličili kip oz. podobo presv. Srca Jezusovega. Ob sklepu misijona so na stranskem oltarju slovesno ustoličili kip presv. Srca Jezusovega, pred katerim se je vsa župnija posvetila božjemu Srcu Jezusovemu. Istega dne zvečer pa je p. Franc Larkin, SS. CC., ki je vodil misijon v župn. cerkvi sv. Terezije D. J., začel poseben misijon tudi pri slovenski podružnici sv. Ane (AM, dec. 1960, str. 382/3).

15. in 16. okt. 1960 je bila na ameriških Brezjah duhovna obnova za slovenske može in fante. Udeležencev je bilo 12 (AM, dec. 1960, str. 383).

30. okt. 1960 je slovenska župnijska cerkev sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu v Wisconsinu praznovala zlati jubilej. Pred petdesetimi leti jo je zgradil Fr. Jakob Černe, doma z Bleda v Sloveniji. Slovesnosti sta se udeležila p. Odilo Hajšek OFM in tretjeredniški brat Feliks Korošec, ki je doma iz Sheboygana (AM, dec. 1960, str. 375 in 383).

Lojzka Verbič iz Walmingtona, Illinois, se zahvaljuje škofu dr. Gregoriju Rožmanu: „V svoji težki bolezni sem se zatekla h pok. škofu Rožmanu in ga prosila pomoči z devetdnevno molitvijo žalostnega dela rožnega venca s pristavkom: Tako radi ste mi vedno prav svetovali pri vzgoji mojih nečakov, prosite še zdaj zame za ljubo zdravje, da bom mogla storiti še kaj dobrega. Saj veste, kako sem vas spoštovala. — Bog naj mu povrne!“ (AM, dec. 1960, str. 384/5).

G. Mavsar Jože je že več kot pred letom dni postal župnik pri cerkvi sv. Križa v kraju Townsed Mont. Čestitamo!

8. nov. 1960 je vrhovni predstojnik potrdil izvolitev p. Beneta Korbiča za gvardijana v Lemontu na ameriških Brezjah. Njegov namestnik pa je p.

Pelegij Majhenič (AM, jan. 1961, str. 28).

16. nov. 1960, na obletnico smrti škofa dr. Gregorija Rožmana, so slovenski duhovniki prišli na ameriške Brezje v Lemont. Msgr. Matija Škerbec je opravil slovesno črno mašo za pok. škofa ob asistenci gg. Jožeta Čvelbarja (diakon), Julčka Slapšaka (subdiakon) in Romana Malavašiča (obredničar); navzoči duhovniki so peli pri črni maši in „Reši me“. Potem so šli na škofov grob, kjer je msgr. Matija Butala zmolil psalm 50 „Misereere“ in molitev za pok. škofa, potem pa so vsi zmolili še rožni venec. V Domu duhovnih vaj so nato imeli sestanek, kjer so se razgovarjali o nadaljevanju dela in ustanov škofa dr. Gregorija Rožmana, g. Julij Slapšak je poročal o semenišču v Argentini; več duhovnikov je glede semenišča izrazilo svoje mnenje. G. Jošt Martelanc je kot tajnik posebnega duh. odbora, ki so ga izvolili po pogrebu škofa dr. Gregorija Rožmana, na več strani poslal pisano poročilo o sestanku. Na sestanku so bili navzoči tile duhovniki: Bergelez Ignacij, Čvelbar Jože, Dolšina Janez, Ferkulj Jožef, dr. Jaklič Franc, Kovačič Anton, Malavašič Roman, Martelanc Jošt, Mihelčič Franc, Slapšak Julij, Sodja Franc CM, Sterle Alojzij, msgr. Škerbec Matija, dr. Tome Alojzij, Varga Jožef, p. Zorman Fortunat OFM (AM, jan. 1961, str. 28/9).

Od 4. do 11. dec. 1960 je p. Kalist Langerholz vodil slovenski misijon v Waukeganu, Illinois; zadnje dni mu je pomagal tudi p. Fortunat Zorman OFM (AM, jan. 1961, str. 29).

Od 8. do 10. nov. 1960 sta se na ameriških Brezjah mudila slovenska duhovnika: Viktor Cimperman in Viktor Tome (AM, jan. 1961, str. 29).

Dan pred božičem in na božični praznik 1960 je p. Fortunat Zorman pomagal pri fari naše Gospe fatimske v Winnipegu, Manitoba, kjer imajo Slovenci in Hrvati službo božjo. Glavno delo je bilo spovedovanje (AM, jan. 1961, str. 29).

Dr Matthew J. Setničar je 4. dec. 1960 praznoval na svoji župniji Marije Pomočnice kristjanov v West Allisu, Wisconsin, srebrno mašo. Rodil se je v Waukeganu, Illinois, 18. avg. 1908. Msgr. Matija Butala je kot takratni župnik v Waukeganu nadarjenega dečka spravil v šole Od l. 1924 do 1930 je študiral v semenišču v Milwaukee, potem pa je odšel študirat na Gregoriano v Rim; nekaj časa je bil tudi na zavodu Propaganda Fide. Za časa rimskih študij je ob počitnicah zahajal k svojim sorodnikom v župnijo Polhov gradec v Sloveniji. Mašniško posvečenje je prejel v Rimu na praznik Brezmadežne leta 1935. V Rimu je tudi doktoriral. Ob srebrni maši je imel za seboj že 22 in pol let župnikovanja na omenjeni fari. Zgradil je župniško šolo, avditorij, sestrsko hišo, obnovil cerkev in veliki oltar in naredil še marsikaj drugega v korist vernikov (Pr. AM, febr. 1961, str. 49; Sv. Slov., 23. marla 1961, str. 4).

G. Franc M. Scheringer, župnik fаре sv. Frančiška Sal. v Manistiqu-u, nekdanji Baragovi misijonski postaji, in predsednik Baragove zveze, je postal monsenjor. Čestitamo!

P. Jožef Čagran OFM je šel za božič 1960 v Indianapolis, Ind., kjer je v župniji presv. Trojice spovedoval slovenske farane (AM, febr. 1961, str. 60).

P. Fortunat Zorman OFM je od 4. do 6. dec. vodil štirideseturno pobožnost na župniji sv. Cirila in Metoda v New Yorku. Sklepne pobožnosti so se udeležili tudi trije slovenski duhovniki; dr. Andrej Farkaš, župnik v Bridgeportu, Conn., Alojzij Jenko in Alojzij Sterle (AM, febr. 1961, str. 60).

Marija Rus piše iz Leadville, Colorado tole zanimivost: „Meseca julija (1960) sem bila v San Francisco, California... Obiskala sem tudi nekdanjega gospoda župnika Trunka, ki so stari 91 let in zgledajo še dobro. Bila sem tudi pri sv. maši v cerkvi Gospodovega rojstva, kjer imajo krasno slovensko petje. Bila sem vsa iz sebe, ko sem slišala tako lepo slovenščino in le-

po slov. pridigo g. Vitala Voduška. Kar dar človek sliši tako lepo slovenščino, mu kar naprej pride stari kraj.“ (AM, febr. 1961, str. 62).

Nadškofijski urad v Chicagu je odobril slovenski prevod molitve za vesoljni cerkveni zbor. Natisnjena je v marčevji številki Ave Maria za l. 1961. Pri Mariji Pomagaj v Lemontu jo molijo vsak dan skupaj pri skupni adoraciji (AM, marec 1961, str. 68 in 92).

P. Odilo Hajnšek OFM je od 5. do 7. marca 1961 vodil slovensko pasno tridnevno pri Sv. Juriju v South Chicago (AM, april 1961, str. 124).

Majska številka Ave Maria je objavila šmarnice: Marijin otrok, božji služabnik Anton Martin Slomšek; spisal jih je duhovnik lavantinske škofije; menda so iste, kot so jih doma brali leta 1959 za stoletnico prenosa škofijskega sedeža iz št. Andraža v Maribor. Tudi v tujini so te šmarnice hvaležno sprejeli.

Knjiga v angleščini o slovenski narodni manjšini na Koroškem. Izšla je v Združenih državah kot tretji zvezek Studia Slovenica. Spisal jo je Barker, ki ni Slovenec. Naslov knjige je: „The Slovenes of Carinthia; a National Minority Problem. Knjiga stane 5 dolarjev. Naroči se na naslov: Studia Slovenica, P. O. Box 4531, Washington 17, D. C., USA. Ker vsakega še slovensko čutečega duhovnika teške razmere Slovencev na Koroškem živo režejo v srce, kakor so n. pr. tudi rajnega škofa dr. Gregorija Rožmana, duhovnikom, ki razumejo angleški jezik, knjigo, ki razmere koroških Slovencev trezno in stvarno obravnava, toplo priporočamo.

Vrhovni predstojnik frančiškanskega reda je imenoval hrvaškega frančiškana p. Ferdinanda Skoko za vizitatorja slovenskega frančiškanskega komisarjata v Združenih državah. Krajevno in osebno vizitacijo je na vseh 8 slov. franč. postojankah izvršil od 8. do 31. maja 1961 (AM, jun. 1961, str. 204).

P. Kalist Langerholz je od 23. do

25. marca 1961 imel slovensko postno tridnevnicu v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Sheyboganu (AM, jun, 1961, str. 204).

P. Odilo Hajnšek je 16. aprila 1961 imel slovensko pridigo pri 40-urni pobožnosti pri Sv. Vidu v Clevelandu, 30. aprila 1961 je opravil vizitacijo III. reda v cerkvi sv. Lovrenca v Clevelandu, 7. maja pa je oznanjal božjo besedo Slovincem v cerkvi sv. Barbare v Bridgeville-u v Pennsylvaniji (AM, jun, 1961, str. 204).

14. aprila 1961 je obhajal petdesetletnico p. Andrej Svete OFM. V franč. red je vstopil na mali šmaren 1930, slovesne obljube je naredil 10. sept. 1934, mašniško posvečenje je prejel 16. maja 1937. V redu je vršil doslej razne službe. Bil je magister novincev, klerikov in laikov, ter lemontski gvardian. Za kaplana je bil v Chicago in v Detroitu. Sedaj pa je provincialni delegat. Čestitamo!

P. Kevdij Okorn OFM pa je poleti obhajal srebrno mašo. Na svet je prišel 8. nov. 1912, v frančiškanski red je vstopil 25. avg. 1929, slovesne obljube pa je naredil 17. sept. 1935, 5. julija 1936 pa ga je škof dr. Gregorij Rožman posvetil v duhovnika. Doma je bil za kaplana za Bežigradom. Pol leta pred koncem druge svetovne vojne so ga gestapovci odvedli v Dachau. V Združene države je došel 1. 1948. Bil je kaplan pri Sv. Štefanu v Chicago, pri Sv. Tereziji D. J. v Johnstownu, Pa. in pri sv. Juriju v Chicago. Dve leti je misijonaril potem med Slovenci v Avstraliji. Leta 1953 se je vrnil v Združene države, šel za kaplana v Milwaukee, a je že po nekaj mesecih postal župnik. Tam na župniji sv. Janeza Evangelista je 4. junija 1961 obhajal srebrnomašne slovesnosti. Slovensko pridigo je imel g. dr. Jože Gole, angleško pa p. Benedikt Hoge OFM. Izkušnemu in pogumnemu g. srebrnomašniku tudi mi čestitamo!

Zlatomašnik Matevž Kebe. Na svet je prišel na praznik Marijinega imena leta 1883 v vasi blizu Cerkniskega je-

zera na Notranjskem. Rad bi postal duhovnik. S šolanjem je začel že doma. Meseca dec. 1901 pa je došel v Združene države ter takoj odšel v šolo St. Vincent's, Latrobe, Pa., kjer imajo benediktinci višjo šolo in semenišče. Tam še sedaj študira večina bogoslovcev pittsburghške škofije. Novomašno glorio je zapel 1. julija 1911 v župnijski cerkvi Marijinega vnebovzetaja v Pittsburgu. Škof ga je poslal za dušnega pastirja na slovaško župnijo sv. Cirila in Metoda v Charleroi. V ljubezni do duš se ni zanimal samo za razmere slovaških izseljencev v svoji župniji, marveč je spoznaval tudi težke razmere po pennsylvanski premogokopih, kjer je delalo in garalo na tisoče ljudi iz raznih predelov Evrope. Kot župnik v Charleroi je v mestecu Fayette City zgradil podružnično cerkev v čast sv. Edvardu, ki je sedaj župnijska cerkev in spada v škofijo Greenburg. Leta 1910 je škof delavnega duhovnika poslal v McKeesport, ne daleč od Pittsburga, na hrvaško župnijo presv. Srca Jezusovega. Hrvaškim vernikom je tam zgradil novo cerkev in šolo. Ni manjkalo dobrih duš, a bilo je treba veliko prestati, ker so bili časi brezverstva, ki se je širilo zlasti po časopisju, sovraštva do Boga in sv. Cerkve ter hude gonje proti duhovnikom. Tudi katoličan, ki sta ga zastrepila breversko časopisje in slaba družba, si je drznil pobrati kamen in ga zalučati proti duhovniku.

12. dec. 1934, po dobrih 23 letih dela med Slovaki in Hrvati, je g. zlatomašnik prišel za župnika na slovensko župnijo k cerkvi Marije Vnebovzete, kjer je pel novo mašo. Tam ohranja slovensko zavest tistim, ki so prišli iz Evrope, pa tudi tistim, ki so se rodili od slovenskih staršev v Ameriki, predvsem pa skrbi za zveličanje njihovih duš. Župnija šteje sedaj 278 slovenskih družin. Tu je zgradil nebeški Materi novo cerkev, ki je stala preko 350 tisoč dolarjev. Posvetil jo je pittsburghški škof dr. John Dredern meseca maja 1955. Sedaj ima v načrtu zidavo samo-

stana za redovnice, ki poučujejo na farni šoli. Zlato mašo je pel v krasni novi Marijini cerkvi, ki je v ponos župniku in župljanom. Hvale ni iskal; če ga kdo le pohvali, kaj je naredil, stalno isto odgovarja: „Ne jaz, ljudje so naredili. Kaj bi jaz mogel, ako bi faran s tako dobro voljo in požrtvovalnostjo ne podpirali in delali. Župnik brez dobrih in delavnih faranov ničesar ne more narediti. Zato gre hvala faranom.“ Bog, ki vidi v srce, ve, koliko ljudem slovenske, hrvaške in drugih narodnosti je zlatomašnik pomagal ohraniti vero in poštenost in koliko jih je zopet spravil z Bogom. Naj ga Kraljica v nebesa vzeta slovenskim vernikom in sv. Cerkvi ohrani še mnogo let, nekoč pa mu v nebesih izprosi veliko plačo za nesebično delo (Pr. AM, jul. 1961, str. 220/2).

3. junija 1961 je nadškof in kardinal Jožef E. Ritter posvetil za duhovnika g. Jurija (George) A. Kavčiča. Njegova mati Antonija je hčerka slovenskih staršev Antona in Jožefa Rosa, ki sta iz št. Vida pri Vipavi doma, pa sta že l. 1904 prišla v Ameriko. Bila sta prvi zakonski par poročen v slovenski župniji sv. Cirila in Metoda. Oče je pa Hrvat; njegov staršji so pa dospeli v Ameriko iz Kotoribe. Novomašnik se je rodil 15. aprila 1934 v Lorain, Ohio, kjer je hodil v ljudsko župnijsko šolo pri slovenski župniji sv. Cirila in Metoda. Ko so se starši preselili v Fontano v Kalifornijo, je tu stopil v Newman High. Leta 1953 pa je vstopil v noviciat k resurekcionistom ter po končanem noviciatu nadaljeval s študijem. Novo mašo je pel 11. junija 1961 v cerkvi sv. Jožefa v Fontani, kjer prebiva družina, iz katere je izšel. (AM, julija 1961, str. 223.)

27. maja 1961 je nadškof William E. Cousins v stolnici sv. Janeza Ev. v Milwaukee posvetil za mašnika g. Richarda J. Cerpich-a iz slovenske župnije sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu, Wisconsin. Farno ljudsko šolo je obiskoval v domači slovenski župniji, nato je v malem semenišču sv. Fran-

čiška dovršil višjo šolo in dve leti kolegija, potem pa v velikem semenišču dve leti modroslovje in štiri leta bogoslovja. Novo mašo je pel 28. maja 1961, takoj drugi dan po posvečenju, v župniji sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu (AM, jul. 1961, str. 223/4).

27. maja 1961 je jolietški škof msgr. Martin D. McNamara v jolietški stolnici sv. Rajmunda posvetil v mašnika benediktinca Dizma B. Kalčiča, sina slovenskih staršev. Rodil se je na novega leta dan 1929 v Jolietu, kjer je tudi slovenska župnija sv. Jožefa. Temeljne pojme glede izobrazbe mu je položila domača župnijska šola, nato je gradil dalje na Joliet High School. Leta 1946 je šel k vojakom. Po nekaj letih je vstopil k benediktincem v samostan sv. Prokopija v Lisle, Illinois. Novo mašo je opravil 4. junija 1961 v slovenski župnijski cerkvi sv. Jožefa v Jolietu (AM, jul. 1961, str. 224).

10. maja 1961 pa je prelat Matija Butala, župnik pri sv. Jožefu v Jolietu prisrčen prijatelj rajnega škofa dr. Gregorija Rožmana, dobrotnik slovenskega semenišča v tujini in vnet delavec za Baragovo zadevo, obhajal v domači župniji štiridesetletnico mašništva. Iz Lemonta sta se slovesnosti udeležila p. Pij Petrič in p. Jožef Čagran (AM, jun. 1961, str. 205). Spomnil se ga je tudi marquetteški Baragov Bilten ter pohvalil njegovo in njegovih župljanov vneto delo in podporo za Baragovo zadevo (The Baraga Bulletin, avg. 1961, str. 2).

V slovenski župniji sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu pa so imeli letos še drugo novo mašo. Po nadškofu msgru. William E. Cousins-u je prejel mašniško posvečenje tudi g. Wayne F. Repenshek, sin slovenskih staršev, v stolnici sv. Janeza Ev. v Milwaukee. Osnovno šolo je dovršil v župnijski šoli sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu. Pridigal mu je g. Koren Louis (AM, jul. 1961, str. 224).

Benediktinke v Chicagu so obhajale l. 1961 stoletnico svojega samostana in vzgojnega zavoda za dekleta. Ne bi

tega omenjali, če ne bi bilo v njem tako lepo število benediktink slovenske narodnosti; nekatere so iz starega kraja, druge so pa hčere slovenskih naseljencev v Združenih državah. Vseh redovnic slovenskega rodu je sedaj tam kar 21 (AM, julij 1961, str. 225/6).

Med temi redovnicami je 11. julija obhajala biserni jubilej redovniških zaobljub sestra M. Cirila Zupan. Slavljenka je rodna sestra rajne benediktinke sestre Ljudmile, pokojnega Cirila Zupana, dolgoletnega župnika fаре Marije Pomagaj v Pueblo Colorado (kjer je tudi ona dolgo vrsto let vneto pomagala) ter še živečega benediktinca p. Petra Zupana, ki živi v opatiji sv. Vincencija v Latrobe, Pa. Koliko poklicev v eni družini! (AM, jul. 1961, str. 226).

9. maja 1961 so slovenski frančiškanski voditelji tretjega reda imeli sestanek na ameriških Brezjah v Lemontu. Seje se je udeležilo 7 patrov. Sklenili so, da bo p. Atanzij Lovrenčič prevedel „Katekizem tretjega reda“, ki izhaja v Franciscan Herald and Forum (AM, jul. 1961, str. 235).

Od 26. do 28. maja je p. Fortunat Zorman v Domu duh. vaj na lemontskem hribečku vodil duhovne vaje za slovenska dekleta in žene, vseh udeleženk je bilo 40.

Spomladi l. 1961 so k Mariji Pomagaj v Lemont in na škofov grob prišli tile slovenski duhovniki: 4. aprila 1961 g. dr. Jože Gole s p. Klavdijem Okornom. od 26. do 28. aprila je bil tam g. Julče Slapšak, 24. maja pa je bil tam p. Mirko Godina, OFM Conv. (AM, jul. 1961, str. 236).

Pri Mariji Pomagaj v Lemontu so maja imeli šmarnično pobožnost, pri kateri so brali šmarnice Marijin otrok —

božji služabnik Anton Martin Slomšek. Vnanje praznovanje svoje patrone Marije Pomagaj pa so obhajali 28. maja 1961, na nedeljo presv. Trojice (AM, jul. 1961, str. 235).

Dne 17. jun. 1961 je prvič pristopil k oltarju novomašnik Donald R. Seliškar, S. J., v cerkvi sv. Viljema na 351 E. 260 St., Euclid, Ohio. Mašniško posvečenje je prejel 16. junija s 16 drugim red. sobrati v kapeli Colombiere College v Clarkston, Michigan. Posvetil ga je msgr. John F. Drearden, nadškof v Detroitu. Novomašnik se je rodil l. 1929, obiskoval je St. Jerome's Grammar School, St. Ignatius' High School in John Carroll University. V Jezusovo družbo je stopil l. 1948 (AM, avg. 1961, str. 250).

G. Gregor Jože, C. M., je obhajal 25-letnico mašništva najprej v San Antonio v državi Texas, na praznik Marijinega obiskovanja pa v New Orleansu, La., kjer je bil od 1949 dalje več let bolniški kaplan, obenem pa vneto skrbel za malo skupino svojih slovenskih rojakov. Srebrnomašnik je doma iz Trboj pri Slovenjem gradu. Meduriral je meseca junija 1930 na klasični gimnaziji v Ljubljani; jeseni istega leta je stopil v misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega in naredil noviciat v misijonišču v Grobljah pri Domžalah. Bogoslovne nauke pa je študiral na ljublj. teol. fakulteti. Mašniško posvečenje je prejel 5. julija 1936. Doma je deloval v Celju, v Trstu, v Zeleni jami pri Ljubljani, zopet v Trstu pri Nover. sv. Antonu v Rojanu, končno pa leta 1949 odšel v Združene države. Sedaj je ekonom v škofijskem sennišču v San Antonio v Texasu (AM, avg. 1961, str. 250).

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor (dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogué FNGR. prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

